

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Grobliwa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalteria 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 99.

BYDGOSZCZ, wtorek dnia 29 kwietnia 1930 r.

Rok XXIV.

Socjalistyczne hasła a rzeczywistość.

Z kół robotniczych piszą nam:

Prasa socjalistyczna całego świata nawołuje masy robotnicze, by w dniu 1 maja wyszły na ulice swych miast i manifestowały na rzecz pokoju i zmiany ustroju społecznego w kierunku socjalistycznym. Do hasła międzynarodówki dodała Polska Partja Socjalistyczna kilka hasła, dostosowanych do chwilowych stosunków w Polsce. I tak każde robotnikom wołać: „Niech żyje demokracja i parlament! Precz z dyktaturą marszałka Piłsudskiego!“ Demonstracje te mają być do pewnego stopnia pewnego rodzaju próbą sił przed groźącą rzekomo rozgrywką. Dla zabezpieczenia tej próbie powodzenia, każe się robotnikom w dniu tym tak w miastach jak i na roli porzucić pracę.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że robota agitacyjna, prowadzona od całego szeregu tygodni z ogromnym natężeniem, wyda pewne owoce. Socjaliści wyjdą na ulice a tu i owdzie jak rok rocznie tak i obecnie czerwone „święto nienawiści“ znaczyć się będzie starciem różnych grup socjalistycznych, rozbijających sobie głowy w imię braterstwa i solidarności proletariatu.

Ale w wystąpieniach socjalistycznych tegorocznych niewątpliwie nie będzie nawet połowy entuzjazmu, jaki objawiał się przed przewrotem majowym. Nie będzie i być nie może, gdyż okrzykom w obronie demokracji i parlamentu a przeciw dyktaturze towarzyszyć będzie zgryźliwe pytanie sumienia: „A gdzie były sztandary socjalistyczne w maju 1926?“ Spługawiono je haniebną zdradą demokracji i parlamentu, oraz podeptaniem Konstytucji, w której obronie dziś mają stanąć masy. Zrobiono to oczywiście w wierze, że dyktatura marszałka Piłsudskiego będzie dyktaturą Polskiej Partji Socjalistycznej. Gdy nadzieje zawiodły, wraca się do obłowy demokracji i parlamentu.

Kto raz zawiódł masy w sposób tak haniebny, kto raz zdradził pewne hasła, ten się nie szybko doczeka ponownego zaufania mas. W świadomości tej prawdy leży poważne otrzeźwienie warstwy pracującej i olbrzymi odpływ mas od socjalistycznych związków zawodowych i P. P. S. na zachodnich ziemiach Polski, gdzie uświadomiony politycznie robotnik nie da się wodzić za nos złudnymi hasłami. Robotnik rozumuje prosto i jasno: Socjaliści twierdzą, że wszelakie zło w Polsce, i niepewność polityczna i przesilenie gospodarcze i nędza mas ma swoje źródło w rządach Piłsudskiego. Chętni są zaś, że Piłsudski nie byłby doszedł do władzy, gdyby nie został poparty przez nich. Winę więc za istnienie tych złych — jak socjaliści mówią — rządów ponoszą sami. Teraz „piją piwo, które sobie nawarzyli“. Czyż można im wierzyć, że nie popełnią w przyszłości nowych gwałtów podobnych, że nie poprowadzą masy polskiego robotnika na nowo na bezdroża, z których, być może, już wogóle nie będzie powrotu?!

I takie to rozumowanie wstrzyma myślącego robotnika od udziału w manifestacjach w dniu 1 maja.

A są i inne względy jeszcze.

Rzuca się hasła powszechnego pokoju, który ma być zabezpieczony wspólnym wysiłkiem międzynarodowego proletariatu. Jakaż obłuda tkwi w tem hasle, skoro je głoszą moskiewscy apo-

Poselstwo sowieckie w Warszawie zamierzali jacyś prowokatorzy wysadzić w powietrze!

Warszawa, 27. 4. (PAT) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje:

W sobotę dnia 26 bm. między godz. 15 a 16-tą władze policyjne zostały zawiadomione przez dozorcę domu przy ulicy Poznańskiej nr. 17, że ze schodów poprzecznej oficyny nieznanego sprawcę przeprowadził przewody elektryczne przez dymnik i dach na sąsiedni gmach, w którym mieści się poselstwo Rosji sowieckiej. Zawiadomione o tem władze śledcze stwierdziły, że koniec tego drutu był opuszczony w komin gmachu poselstwa sowieckiego. Na dachu domu nr. 17 odnaleziono przytem aparat zegarowy, połączony z przewodem elektrycznym. Wobec tego, iż śledztwo należało przeprowadzić na terenie gmachu poselstwa sowieckiego, przybył do poselstwa naczelnik wydziału wschodniego M. S. Z. p. T. Hołówo, który uzyskał zgodę radcy poselstwa p. Kociubińskiego na przeprowadzenie dochodzenia w gmachu poselstwa. Dochodzenie odbyło się pod kierownictwem prokuratora Sądu Okręgowego p. Michałowskiego w obecności naczelnika Hołówki oraz radców poselstwa ZSRR, p. Kociubińskiego i Brewkowicza.

Przy próbie wyciągnięcia przedmiotu, zawieszono na przewodzie elektrycznym, przedmiot ten oberwał się i spadł na dno kanału kominowego. Po przebicciu ściany w piwnicy gmachu poselstwa wydobyto rurę żelazną długości 70 cm. o średnicy 18 cm., szwajsonaną z obu końców i zaopatrzoną w lutowany zapalnik elektryczny. Celem stwierdzenia zawartości rura została przekazana władzom wojskowym.

Przeprowadzone pierwiastkowe do-

chodzenie stwierdziło, iż rura ta mogła być umieszczona w kominie poselstwa przez osobników, którzy dostali się tam przez dymnik posesji nr. 17. Celem wywołania eksplozji sprawcy usiłowali wykorzystać przewodnik elektryczny klatki schodowej w domu nr. 17, włączając do niego dodatkowy, potrójny włącznik, do którego włączono przewodnik elektryczny, połączony z mechanizmem oraz rurą.

Bomba, która nie wybuchła, ważyła 30 kg.

Warszawa, 28. 4. (Tel. wł.) Władze śledcze nie wykryły dotychczas spraw-

ców zamachu na gmach poselstwa sowieckiego w Warszawie. Wczoraj dokonano ekspertyzy bomby. Stwierdzono, że ważyła ona 30 kilogramów i była wypełniona materiałem wybuchowym a zamknięta z zapalnikiem elektrycznym. Materiałem wybuchowym był zwykły proch strzelniczy czarny. Zdaniem fachowców skutki zamachu nie byłyby takie wielkie jak się zdawało. Gdyby bomba wybuchła, uległby zniszczeniu jeden do dwóch pokoi. Wczorajszej nocy odbyły się rewizje w mieszkaniach 62 reemigrantów rosyjskich. Nie dały one jednak wyniku.

Bolszewicy ustawicznie wspominają o groźącej im... wojnie.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 28. 4. Pisma niedzielne berlińskie poświęciły dużo miejsca depeszom z Warszawy o wykryciu bomby w gmachu poselstwa sowieckiego. Wszystkie pisma ograniczyły się jednak do samej wiadomości, nie podając żadnych uwag. Dopiero dzisiaj, tj. w poniedziałek, przychodzi wiadomość z Kowna o wrznięciu, jakie znalezienie bomby w Warszawie wywołało w kółach oficjalnych Sowietów w Moskwie. Rosyjskie koła polityczne są faktem bardzo zdenerwowane a dziennik „Isiwiestia“ zaznacza zupełnie wyraźnie, że wobec sąsiedztwa z poselstwem rosyjskim organizacji monarchistów polskich, stanowi fakt umieszczenia bomby

próbę awanturników polskich, aby

sprowokować wypowiedzenie wojny przez Sowiety Polsce.

Zastępca komisarza do spraw zagranicznych Litwinow referował jeszcze w sobotę radzie komisarzy ludowych sprawę warszawskiej bomby. W niedzielę skomunikował się z Litwinowem poseł polski Patek i doniósł mu szczegóły o śledztwie policyjnym. Rząd rosyjski zamierza po zakończeniu śledztwa zwrócić się z notą do rządu polskiego, który ma wyrazić nadzieję, że władze polskie uczynią wszystko, aby wykryć sprawców oraz wystąpią przeciwko emigrantom rosyjskim w Polsce, którzy planowali ponownie morderstwo na osobie posła rosyjskiego w Warszawie.

B.

Jak ongiś królów polskich odprowadzono Prezydenta Mościckiego pod baldachimem na Jasną Górę.

Spała, 27. 4. (PAT) P. Prezydent Rzeczypospolitej udał się rano o 7 samochodem do Częstochowy celem zwiedzenia klasztoru Jasnogórskiego.

Częstochowa, 27. 4. (PAT) Pierwsze powitanie p. Prezydenta Rzplitej nastąpiło na granicy województwa kieleckiego przed bramą tryumfalną obok wioski Rudniki.

U granicy miasta Częstochowy wysiadającego z samochodu p. Prezydenta Rzplitej powitał serdecznie przemówieniem prezydent miasta Jarmułowicz.

Przejazd dostojnego gościa od granic miasta do stóp Jasnej Góry odbywał się bardzo uroczystie.

Na rynku przed bramą triumfalną powitał p. Prezydenta Rzplitej ks. biskup Kubina na czele wyższego duchowieństwa. Samochód p. Prezydenta Rzplitej obrzucano kwiatami.

stołowie skrajnego socjalizmu, którzy prą do wszechświatowej rewolucji, albo i niemieccy socjaliści, którzy, stojąc przy sterze rządu Rzeszy, budowali pancerniki o przeznaczeniu przeciwpolkiem. Czyż robotnik polski, któremu dobro Rzeczypospolitej jest drogim, może się zsolidaryzować z socjalistami innych krajów, odnoszących się do spraw Polski bez wyjątku niechętnie?! „Międzynarodowa solidarność proletariatu“ — to pusty frazes bez istotnej wartości. Ile razy mowa o Polsce i jej

Przy następnej bramie nastąpiło wręczenie dostojnemu gościowi sztandaru wykonanego przez uczenie seminarjum szkolnego przemysłu ludowego.

Gdy w chwilę potem ruszył orszak, z wieży klasztoru rozległ się wśród ogólnej ciszy poraz pierwszy w dziejach Częstochowy piękny dźwięk hejnału jasnogórskiego, a z wału Jasnej Góry rozległa się salwa armatnia.

Wśród bicia dzwonów i okrzyków wielotysięcznych tłumów p. Prezydent Rzplitej udał się pieszo na t. zw. „Rondel“, gdzie oddał hołd Głowie państwa generał zakonu OO. Paulinów, przeor ks. Markiewicz. Zgodnie z ceremonjałem, z jakim witano ongiś królów polskich, p. Prezydent Rzplitej, oprowadzany pod baldachimem w towarzystwie ks. biskupa Kubiny i przeora ks. Markiewicza przy dźwiękach pieśni „Kto się

granicach, między pracującym do odwetu nacjonalistą a socjalistą niemieckim nie ma zasadniczej różnicy.

I dlatego też i to hasło robotnika polskiego porwać nie zdoła. On wie, że lepsze jutro Ojczyzny a zarazem i swoje zabezpieczyć może jedynie własnym wysiłkiem i znojem trudem codziennej i ofiarnej pracy.

To przekonanie zmanifestuje w dniu święta narodowego, 3 maja. Mętne idee „święta nienawiści“ są i pozostaną mu obce.

S. S.

w opiekę podda Panu swemu...“ przeszedł do klasztoru, Tu ks. biskup Kubina w asyście licznych kleru odprawił uroczyste Te Deum.

Niezadługo potem p. Prezydent Rzeczypospolitej udał się do kaplicy cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej. Niezapomniana i pełna wzruszenia była chwila, kiedy odsłonięto cudowny obraz przy dźwiękach intrady jasnogórskiej. P. Prezydent Rzplitej ukląkł przed cudownym obrazem i wśród ogólnej ciszy pozostał dłuższą chwilę na modlitwie. Zasiadłszy następnie na historycznym krześle króla Zygmunta III, wysłuchał cichej mszy św. Następnie p. Prezydent Rzplitej udał się na wały klasztoru jasnogórskiego, gdzie przed ołtarzem szczytowym przeor ks. Markiewicz odprawił uroczyste nabożeństwo. Po skończonej mszy św. ks. biskup Kubina wygłosił z wału klasztorowego podniosłe kazanie: „Niech Bóg Najwyższy, niech Matka Boska — zakończył natchniony kaznodzieja, zwracając się do p. Prezydenta Rzplitej — błogosławi twój poczynaniem, niech błogosławi nasz rząd, nasze wojsko, nasz naród ukochany“.

Po odprawieniu modłów za p. Prezydenta Rzplitej ks. biskup Kubina udzielił z wału błogosławieństwa p. Prezydentowi Rzplitej i zgromadzonemu rzeszom, poczem z piersi 70-tysięcznego tłumy rozległa się pieśń „Boże coś Polskę“.

Warszawa, 29. 4. (tel. wł.) Przez Warszawę przejechała w kierunku Moskwy grupa delegatów komunistycznych całego świata udająca się do Moskwy. Grupa liczyła 147 delegatów, w tem 11 delegatów amerykańskich.

Otwarcie IX. Międzynarodowych Targów Poznańskich.

(Od własnego sprawozdawcy „Dziennika Bydgoskiego“.)

Serce zachodniej dzielnicy

Polski Poznań, miał wczorajszej niedzieli znowu swój wielki dzień. Niepozysyta energia i inicjatywa, niezrażające się niczem, działają jakby pod dotknięciem różdżki czarodziejskiej, stwarzając prawdziwe cuda. Gigantyczne było dzieło zeszlenczonej Powszechnej Wystawy Krajowej, na której miliony Polaków i cudzoziemców podziwiali wysiłek całej niepodległej Polski ku podźwignięciu wszystkich dziedzin życia gospodarczego i kulturalnego kraju. Niemniej potężne są obecne Targi Międzynarodowe, jeżeli zważymy, w jak niezwykle ciężkim położeniu gospodarzem znajduje się dziś nie tylko Polska, lecz cała Europa.

Po tegorocznych targach mających doniosłe znaczenie dla dalszego rozwoju stosunków gospodarczych w Polsce przyjdzie kolej na wielką światową imprezę: Międzynarodową Wystawę Komunikacyjną. W tym kierunku idą starania Poznania a właściwie, głowy jego prezydenta miasta dra Ratajskiego. W innych miastach polskich — nawet i stutysięcznych — gdzie głowy służą raczej do przebijania murów, niż do myślenia, zarządy miast zdobywają się co najwyżej na wystawę kóz i królików lub drobiu (i to pięknie!) a targi zastąpione są przez jarmarki...

Po

dwuletniej przerwie

(ze względu na Pe-Wu-ke), Międzynarodowe Targi Poznańskie znowu powróciły do dawnej świetności. Mają one swą tradycję. Istnieją bowiem już blisko 10 lat. Ciekawe będzie pytanie:

jak zagranica ocenia Targi Poznańskie?

Najlepszą i najprostszą odpowiedzią jest fakt wybrania ich do Rady Związku Targów Międzynarodowych. Na sześciu tylko członków tej Rady jedno miejsce przypadło w udziale Targom w Poznaniu. Inne poważne targi zagraniczne ubiegające się o to miejsce odpadły. Dzięki wejściu do Rady Związku, Targów w Poznaniu, zdecydowano, że następny kongres Związku Międzynarodowych Targów odbędzie się w Poznaniu. Poznań zatem będzie gościł w swych murach przedstawicieli wszystkich zorganizowanych targów światowych, Międzynarodowej Izby Handlowej i Ligi Narodów. Sukces to dla Targów Poznańskich wielki, bardzo wielki

Uroczystość otwarcia

IX Międzyn. Targów Poznańskich odbyła się przy przepięknej pogodzie. O godzinie 9,30 zapełniła się szczerze sala reprezentacyjna Targów przedstawicielami władz poznańskich z p. wojewodą Raczynskim na czele. Poza tym zauważono szefa D. O. K. gen. Dzierżanowskiego, szereg konsułów i przedstawicieli dyplomatycznych, licznych reprezentantów samorządu terytorjalnego i gospodarczego różnych organizacji społecznych i przedstawicieli prasy. „Dziennik Bydgoski“ reprezentował w zastępstwie nac. red. p. Teski, p. red. Kiedrowski. Ministra przemysłu i handlu p. Kwiatkowskiego przebywającego na kuracji nad Adrjatykiem, zastąpił wiceminister p. Józef Kożuchowski. Przybył również na otwarcie prezes Banku Gospodarstwa Krajowego gen. Górecki.

Prezydent miasta Ratajski zagaił uroczystość, witając wszystkich przybyłych przedstawicieli władz i gości. P. prez. Ratajski wskazał na doniosłą rolę Targów Poznańskich i zaznaczył, że Targi mimo ciężkich warunków gospodarczych rozwijają się i wyrastają na poważną i trwałą organizację życia międzynarodowego, podążając za wielkimi siostrzycami w Pradze i Lipsku. Następnie przemówił zasłużony dyrektor Targów Poznańskich p. Krzyżankiewicz; dał on rzeczowy pogląd na obecny Targ Międzynarodowy. Gorącymi klaskami przyjęto przemówienie wiceministra przemysłu i handlu Kożuchowskiego, który wystąpił przeciw szerzeniu defetyzmu (tj. rzucaniu ciężkich hasel gospodarczych). Na-

stępnie p. wiceminister dokonał przecięcia wstęgi.

Po tej uroczystości otwarcia posunęła się

wielka fala ludzi

na teren targów. Ruch oczywiście nie był tak wielki, jak to miało miejsce na PWK. Wystawa bowiem przeznaczona była dla szerokich mas, podczas gdy Targi przeznaczone są w pierwszym rzędzie dla kupców, pośredników i przemysłowców. Nie było więc żadnej wielkiej pielgrzymki.

Jak się przedstawiają Targi tegoroczne?

Przemysł polski początkowo zajmował stanowisko wyczekujące wobec już poprzednich wielkich kosztów (PWK itd.), jednakowoż w miarę zbliżania się terminu otwarcia targów dopisał niemal w zupełności. W pierwszym rzędzie oczywiście dopisała Wielkopolska. Przemysł zagraniczny nastrojony bardzo pesymistycznie, również zajmował nieomal do ostatniej chwili stanowisko wyczekujące. Powściągliwość ta i pesymizm spowodowany był — jak oświadczyła większa część przemysłowców zagranicznych — przez niedotrzymanie terminów ze strony polskiego kupiectwa oraz powolność uzyskania wyroków sądowych, co narażało zagranicznych przemysłowców na wielkie straty.

Targi obecne zgromadziły wystawców z 14 państw zagranicznych, stanowiących 30% wszystkich wystawców. Z pośród krajów, które nie brały jeszcze udziału w dotychczasowych targach, wymienić należy **Chili, Finlandję, Łotwę, Liban i Syryę**. Przeważa wielki udział **Czechosłowacji** w tegorocznych targach z zakresu metalowego, maszyn rolniczych, elektryczności, kryształów itd. Austriacki przemysł galanterijny dobrze jest zastąpiony. Bardzo bogaty jest

dział rolniczy.

Przeważają tam, poza maszynami pochodzenia polskiego, różne najnowsze fabrykaty niemieckie. Nasz przemysł włókienniczy i konfekcyjny również godnie jest zastąpiony a zwłaszcza przemysł ludowy. Zareklamowanie kawy brazylijskiej przez Instytut Kawowy Sa Paolo jest bardzo dobre. Każdy uczestnik targów otrzymuje bezpłatnie próbkę tej mocnej kawy.

Pozatem reprezentowane są wszystkie inne działy naszego przemysłu, które trudno omówić w ramach jednego sprawozdania, a więc: przemysł szklany, ceramika, elektrotechnika, przemysł chemiczny i perfumeryjny, zabawkarski, metalowy, produkcja maszyn i narzędzi, meblarski i odlewniczy.

Straszna śmierć akrobata lotniczego.

(Telefonom od własnego korespondenta).

Berlin, 28. 4. Na lotnisku w Düsseldorfie wydarzyła się w niedzielę wieczór straszna katastrofa. Popisywał się mianowicie akrobata lotniczy Willi Hundertmark, który dokonał w powietrzu szereg karkołomnych sztuczek, a na zakończenie pokazu o godz. 6 wiecz. odbyć się miał główny numer programu, a mianowicie Hundertmark miał przesiąść się w powietrzu z jednego samolotu do drugiego. Akrobata wystartował na samolocie szkoły lotniczej, a z drugiego samolotu, krążącego wyżej spuszczone drabinę sznurkową, na której miał się akrobata dostać do drugiego aparatu. Hundertmark rzeczywiście chwycił się drabiny, przyczem był przy-mocowany jako zabezpieczenie.

Ale tutaj nastąpiła straszna rzecz: Z niewyjaśnionych dotychczas przyczyn zawiodły Hundertmarka siły i nie był on w stanie wejść po drabinie, na której najniższym szczeblu się trzymał. Wobec tego usiłował pilot podciągnąć drabinę do góry, co się jednak nie udało. Straż ogniowa przybiegła z prześcierałem ratunkowym i pilot sta-

Z pośród

firm bydgoskich,

biorących udział w Targach, wymienić wypada: **Blumwe**, przedstawiająca najnowsze traki, maszyny z wbudowanymi motorami, piłę taśmową i heblarki. **Baranowski i Ska** generator gazowy oraz wszelkie części zamienne do motorów; „**Grakona**“ pilniki i narzędzia; **Pomorska Fabryka Rowerów** doskonałe rowery; **Sommerfeld** obszerne stoisko z fortepianami, **Wybrański i Ska** fisharmonje; „**Amerykanka**“ swoją opatentowaną kanapę-lózkę; „**Fema**“ zamki meblowe i zapasy taśmowe w różnych gatunkach; **Sulkiewicz i Robakowski** okucia

budowlane i umywalnie oraz **Bracia Owoccy** galanterję metalową.

Ze względu na bliską Międzynarodową Wystawę Komunikacyjną dział przemysłu samochodowego i motocyklowego nie wystawia się na tegorocznych Targach Poznańskich.

Mimo ostrego przesilenia gospodarczego Targi Poznańskie przedstawiają się względnie pomyślnie. Niewątpliwie wywrą one łagodzący wpływ na przesilenie gospodarcze i pogłębią konsumpcję wewnętrzną, a co najważniejsze, znajdą nowe drogi dla naszego handlu zagranicznego, prowadzące do nowych rynków zbytu.

Morderstwo polityczne.

Warszawa, 27. 4. (PAT) Na ulicy Miłej w pobliżu „Placu Muranowskiego“ dokonano zagadkowego morderstwa politycznego. Niewykryci sprawcy strzelili 4-krotnie z rewolweru do przechodzącego tamteży 37-letniego Froima Waisbrota, czeladnika piekarskiego, prezesa związku piekarzy, zorganizowanego o-

statnio przez PPS. frakcję rewolucyjną. Trafiony trzema kulami w klatkę piersiową Waisbrot upadł nieprzytomny na ziemię, a przewieziony do szpitala św. Ducha zmarł. Waisbrot występował ostatecznie jako konfident policyjny w słynnym procesie o zabójstwo Szpitalowicza i o podrabianie pieniędzy.

Kronika telegraficzna.

Katowice, 28. 4. (tel. wł.) Wczoraj odbyły się znowu wybory komunalne w 14 gminach Śląska. Toczyła się zacięta walka między sanacją a grupą Korfaniego. Obliczenia głosów trwały do późnej nocy. W Rozdźeniu w ubiegłym tygodniu rozbito 3 wiece Korfaniego. Według tymczasowych doniesień ubytek głosów niemieckich jest bardzo znaczny.

Ks. Prymas Hlond w Rzymie.

Rzym, 27. 4. (PAT.) Przybył tu ks. prymas Hlond, powitany na dworcu przez członków obu ambasad, przedstawicieli kolonii polskiej oraz wychowanków instytutu salezjańskiego z muzyką na czele. Ks. prymas zamieszkał u ks. Salezjanów.

Były dyktator litewski ma być wyrzucony z mieszkania.

Kowno, 27. 4. (PAT.) Przeciw byłemu premierowi Waldemarasowi, który dotychczas nie opuścił mieszkania rządowego, wytoczono sprawę o eksmisję.

Już 18 lotników angielskich zginęło w bieżącym roku.

Londyn, 26. 4. (PAT.) Na lotnisku Cranwell spadł samolot wojskowy. Dwoch członków załogi poniosło śmierć. Ogółem w bieżącym roku zginęło już 18 lotników wojskowych.

Le Bourget, 26. 4. (PAT.) Lotnicy Baillly i Reginenci odlecieli do Gao w celu przeprowadzenia poszukiwań zaginionej francuskiej wyprawy lotniczej, o której niema wiadomości od dnia 22 kwietnia br.

Nowy wyrok na prałata Olszanskasa.

Kowno, 27. 4. (PAT.) Sąd najwyższy po rozpatrzeniu sprawy prałata Olszanskasa uchylił wyrok sądu okręgowego i skazał oskarżonego na 6 lat ciężkiego więzienia bez zaliczenia aresztu prewencyjnego. Poza tym powództwo cywilne w wysokości 200 litów miesięcznie zostało przyznane synowi zmarłego Uściszowskiego.

Reparacje wschodnie uregulowane.

Paryż, 27. 4. (PAT.) Rokowania na konferencji paryskiej w sprawie reparacji wschodnich zostały zakończone. Osiągnięto cztery porozumienia. Delegaci wyrazili przekonanie, że ratyfikacja porozumienia nastąpi po 2 tygodniach.

Proces białogrodzki nie został odroczoney.

Białogrod, 26. 4. (PAT.) Na rozprawie w procesie przeciwko terrorystom z Zagrzebia sąd uchwalił w związku z prośbą obrony o odroczenie procesu odrzucić wszystkie żądania obrony, uznając je za nieuzasadnione. Następnie przystąpiono do przesłuchiwania oskarżonych.

24 wyroki śmierci w Palestynie.

Donoszą z Jerozolimy, że ogółem w związku z rozruchami w Hebron sądy wydały 11 wyroków śmierci, a w związku z rozruchami w całej Palestynie 24 wyroki śmierci.

Hindenburg 5 lat prezydentem Rzeszy.

Berlin, 26. 4. (PAT.) Z okazji upływającego w dniu 26 kwietnia 5-lecia urzędowania Hindenburga na stanowisku prezydenta Rzeszy mennica pruska wybiła medale pamiątkowe w brzoźe, srebrze i złocie. Pisma niemieckie poświęcają obszerne artykuły Hindenburgowi, podkreślając wysokie zalety jego charakteru i poczucie obowiązku wobec państwa.

Złodzieje skradli z mieszkania wartościową kasetkę.

Katowice. (PAT) Niewyśledzeni dotychczas sprawcy dokonali zuchwałego włamania do mieszkania Teodora Felkela, zamieszkałego w Katowicach.

Łupem włamywaczy stała się kasetka żelazna, zawierająca większej wartości biżuterję, 6000 zł gotówką, książeczka Kasy Oszczędnościowej na 13 000 zł oraz kilka listów hipotecznych, z których jeden opiewał na 45 000 zł. W toku przeprowadzanego śledztwa znaleziono w lesie pod Muchowcem rozbitą kasetkę z papierami, jednak opróżnioną z gotówki i biżuterji.

Gniezno pod znakiem Targów Końskich.

W ub. sobotę w Gnieźnie z racji słynnych na całą Polskę Targów Końskich na św. Wojciecha, odbyło się otwarcie konkursów hipicznych. W ub. niedzielę w drugim dniu konkursów tyśiące osób przyglądało się zawodom. Szczegóły podamy w następnym numerze.

Stalin drży o swoje życie.

Po stronie uciskanych włościan stanęli obecnie krasnoarmiejcy.

T. zw. kolektywizacja w Rosji sowieckiej znalazła groźny oddźwięk nie tylko wśród włościan, ale również wśród czerwonej armii.

Na zebraniu partii czerwonej armii uchwalono bowiem rezolucję, żądającą zaniechania ucisku w stosunku do włościan. Najostrzej występowało w okręgu leningradzkim, tak, że musieli się tam udać Woroszyłow i Kalinin celem uspokojenia wzburzonych umysłów. Udało się im opanować sytuację przez obietnicę zaprzestania kolektywi-

zacji. Kalinin namówił Woroszyłowa i Krupską, aby udali się do Stalina z żądaniem zaniechania obecnej polityki rolnej. W chwili, gdy Krupka sięgała do kieszeni po chusteczkę do nosa, Stalin prawdopodobnie obawiając się zamachu, błyskawicznie wyciągnął rewolwer i skierował go w stronę Krupskiej. Natychmiastowa interwencja Woroszyłowa zapobiegła wypadkowi. Naogół nastrój w Kremlu jest bardzo nerwowy i nigdy nie było tak silnego przygnębienia.

Papież a ruch niepodległościowy w Indiach.

Stolica apostolska śledzi bacznie ruch niepodległościowy, rozpoczęty w Indiach przez Gandhiego, zwłaszcza w związku z tem, co dotyczy Kościoła katolickiego. Sfery watykańskie doskonale poinformowane o sytuacji obawiają się, że wszelkie zmiany dotychczasowego ustroju w Indiach mogą odbić się ujemnie na obecnych prawach społecznych katolików. Tych ostatnich niewiele jest w Indiach, lecz mogą oni

być zagrożeni w swej wierze przez rozpowszechnianie zasad moralnych i społecznych, stworzonych przez mahometanizm, a wręcz przeciwnych zasadom religii katolickiej. Nie chodzi tu o przeciwstawienie się zrealizowaniu dążeń wolnościowych narodów, ale jedynie o możliwe zapobieżenie niebezpieczeństwu, wypływającemu z pewnych tendencji tego odruchu.

Jubileusz maszyny do szycia.

Za niespełna miesiąc, bo dnia 17 maja obchodzić będzie świat jubileusz maszyny do szycia. Mianowicie w tym dniu upływa 100 lat od poczynienia epokowego wynalazku, który spowodował przewrót w całej technice krawieckiej.

Pochodzący z Lyonu Bartłomiej Thimonnier wymyślił pierwszy plan tej maszyny, która miała potem oddać tak duże usługi w codziennym życiu praktycznym. Bartłomiej Thimonnier był synem farbiarza, a sam uprawiał zawód krawiecki. Pewnego dnia zastanowiwszy się nad tem, jak wiele czasu marnuje się na szyciu ręką, postanowił wprowadzić do swej pracowni maszynę, któraby zastąpiła pracę ręczną. Thimonnier nie znał jednak najprymitywniejszych zasad mechaniki.

Przez cztery więc lata, zaniedbując własne sprawy i interesy, które skutkiem tego podupadały coraz bardziej, pracował niezmiernie nad swym wynalazkiem. W r. 1928 doprowadził wreszcie swój plan do skutku, a

już w następnym roku, a więc 100 lat temu, uzyskał patent na wynalezioną przez siebie maszynę do szycia.

Pewien przemysłowiec, znajdujący się w przejeździe w miejscowości Tarare, gdzie mieszkał Thimonnier, miał sposobność obejrzenia aparatu, skonstruowanego przez skromnego krawca. Zdawszy sobie sprawę, iż wynalazek ten może mieć ogromne znaczenie, przemysłowiec ów zabrał z sobą Thimonniera do Paryża, gdzie spróbowano wprowadzić w użycie maszynę do szycia w jednym z warsztatów krawieckich. Robotnicy, uważając, iż wynalazek ten godzi w ich interesy, zaprotestowali przeciwko używaniu maszyny do szycia. Powstał w warsztatach formalny bunt, skutkiem którego Thimonnier, zrażony niepowodzeniem, uciekł z Paryża. I dopiero w wiele lat później złożono oficjalnie hołd wynalazcy i jego cudownej małej maszynie, która z biegiem lat podlegała następnie najrozmaitszym udoskonaleniom.

Aleksander Zajdlisz.

12

Duch i Krew

Powieść z czasów, które idą.

(Prawa własności zastrzeżone.)

(Ciąg dalszy)

Ta gleba ludowa jest w Polsce, mam wrażenie, tylko po wierzchu przeorana, a w głębi tkwią w niej jeszcze potężne instynkty religijne. Dziś sentyment mas idzie po naszej linii, ale przyznać trzeba, że i oni mają coraz lepszą organizację i coraz więcej ludzi, którzy naukę ich Mistrza wprowadzają w życie.

— Szczególnie ten ojciec Ksawery, to święty według ich pojęć. Ten nam dużo psuje naszej pracy — odezwał się drugi brat, siedzący po lewej stronie prezesa.

— Sądzę orzekł — brat Bromberger, że byłoby niebezpiecznie, spowodować przedwcześnie zbyt silną burzę. Z drugiej strony jednak, sposobność jest dobra. Niech wielebni bracia zadecydują, czy już jesteśmy dosyć silni.

— Ja uważam, zauważył brat, siedzący naprzeciw, trzeba jeszcze przynajmniej dziesięć lat pracy wychowawczej. Mając w swym ręku wszystkie nici akcji oświatowej, nie tylko urzędowej, ale i prywatnej, mam wgląd w psychikę młodzieży dzisiejszej — i dlatego właśnie twierdzą, że jeszcze musi podrosnąć i wejść w życie to pokolenie, co już przeszło przez obecną świecką szkołę i przesiąkło pojęciami nowoczesnej parapsychologii i zna ono już socjologiczną interpretację życia religijnego,

która jeszcze nie dosyć głęboko przeniknęła w masy. Bo to i w naszym szybko żyjącem stuleciu trwa dłuższy szereg lat. — Inna to bowiem rzecz, usłyszeć jakąś teorię przez radio, a inna dostosować do niej cały system myślenia. Dlatego sądzę, że masy mimo wszystko, dziś jeszcze pójdą za przewodnikami kościelnymi, zwłaszcza, że dysponują oni teraz znowu jedną potężną jednostką...

— Ja zaś — odezwał się prawy sąsiad Bromberger'a — uważam, że brat Kręciński się myli. Najlepsza metoda, to atakować wroga gdzie i jak można, z wykorzystaniem wszelkich szans i planowo oczywiście i nie dać mu chwili wytchnienia. Na ogół dzisiejsi chrześcijanie, to nie ci z pierwszych wieków, którzy mogli o sobie powiedzieć, że krew jest ich nasieniem. Oni boją się prześladowania, a nawet nieprzyjemności. Większość z nich, to zdechłe ryby, które z prądem płyną. Pełne koryto, to dla nich rzecz znacznie realniejsza, niż przyszłe królestwo niebieskie. Masy pójdą zawsze za siłą i powodzeniem.

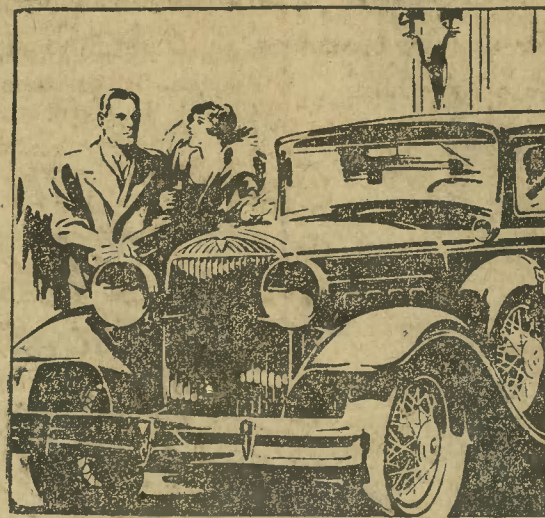
— Brat Silberstein, odrzekł Kręciński, nie orientuje się w prawach socjologicznych i w psychologii mas, która, w razie zadrażnienia wspólnych wrażeń grupy, wytwarza napięcie psychiczne, przy którym z nędznych filistrów robią się bohaterowie.

Dalsza dyskusja nie posunęła sprawy naprzód. Wreszcie odezwał się wielki mistrz:

— Niech sprawę rozstrzygnie wyższa moc. Wielebny wielki mistrzu ceremonii, czy medjum jest w pogotowiu?

— Czeka na twój rozkaz, najpotężniejszy wielki mistrzu i na życzenia wasze, czcigodni bracia. Kapituły; przygotowujcie więc seans.

HUDSON SUPER 8

W roku 1929
6-cylindrowy
Hudson
kosztował
dol. 3.875.-

W roku 1930
8-cylindrowy
Hudson,
montowany
w kraju
kosztuje
dol. 2.490.-

SILNY FASCYNUJĄCY OSZCZĘDNY

Wielki 8-cylindrowy Hudson, synonim luksusu, wprowadza nowe pojęcie w ocenie wartości samochodu i stawia pod znakiem zapytania celowość planowania drożej za jakikolwiek wóz.

Potężny motor Hudson'a o sile 80 koni, pracując bez wysiłku, pokonuje z łatwością największe przestrzenie z jednakową zawsze sprawnością i energią. Cechuje go nader niskie zużycie materiałów pędnych, niespotykane przy tak silnych wozach. Długie, idealnie zrównoważone i świetnie zresorowane podwozie oraz niezawodne hamulce i łatwość prowadzenia, umożliwiają jazdę po 100 klm. i więcej na godzinę bez przerwy całymi dniami.

Wyposażenie:

4 podwójnie działające amortyzatory, zamek elektryczny, szyba przednia do otwierania jedną ręką, elektro-magnetyczne drogowskazy, elektryczne zapalniki oraz popielniczki, 2 poduszki pod głowę, skrzynki do narzędzi, wielki wybór kombinacji kolorów i cały szereg innych luksusowych akcesoriów.

Limuzyna 5 osobowa dol. 2.490.-
Limuzyna „Brougham” „ 2.775.-
Limuzyna 7 osobowa „ 2.850.-

Rudolf Jachmann, Bydgoszcz, Mostowa 5

Poznań: Szafarłowicz i Menzel Gniezno: S. Basiński Ostrów: A. Bojarski.

9910

Znów wielki pożar na wsi.

Splonęło 16 zagrod. — Chłopiec żywcem spalony.

Lublin, 26. 4. We wsi Siedliska powiatu zamojskiego, wybuchł nagle pożar w zagrodzie gospodarskiej należącej do mieszkańca tejże wsi Joniaka.

Ogień z szaloną szybkością rozszerzał się przetrzucając się na inne zabudowania. Wkrótce w płomieniach znalazła się niemal połowa wioski.

Straż pożarna zdołała po długich i mozolnych wysiłkach stłumić ogień.

Splonęło 16 zagrod gospodarskich wraz z inwentarzem żywym i martwym.

Szkody wyrządzone pożarem sięgają 113.000 złotych.

W czasie pożaru zginął 14-letni chłopiec, który przestraszony szalejącym wokół ogniem skrył się do piwnicy płonącego domu i tam udusił się w dymie.

W czasie ratowania swego mienia uległ także cięższemu poparzeniu niejaki Jan Kociulak. Kociulaka w stanie groźnym przewieziono na kurację do szpitala.

Przyczyn pożaru dotychczas nie zdołano ustalić.

Zapalił teraz pełne światło. Mistrz spokojnym ruchem podniósł piśmo i odczytał je głośno:

„Myślicie za dużo o ustawach i o polityce, a tymczasem rosną potężne jednostki, które zburzyć mogą nasze dzieło. Jeden człowiek, który urzeczywistnia naukę Ukrzyżowanego, jest niebezpieczniejszy, niż stu wpływowych posłów klerykałnych, pracujących dla interesu. Wszystkie organizacje ich nie zdadzą im się na nic, o ile nie będą miały na czele ludzi, żyjących wedle własnej nauki. Musicie wodzów doprowadzić do upadku, a masy będą należały do was i wszystko wtedy samo pójdzie. Czyńcie wolę moją, a będę wam pomagać niewidzialną potęgą i będziecie panami tej ziemi”.

— Czcigodni bracia, odezwał się mistrz, odłożywszy z uszanowaniem ten rozkaz z zaświata, usłyszeliśmy mądrą naukę. Zastosujemy się też do niej. Sam dwa dni temu spotkałem takiego człowieka, który za lat kilka może być niesłychanie niebezpieczny. Człowiek ten, mimo lat 28, zachował swą czystość i wziął chrześcijaństwo bardzo na serjo. Ten szedł prostą drogą i szybko. Teraz nastał dla niego czas próby. Jest zakochany w kobiecie, która wprowadzi nie jest jeszcze nasza — ale nią być może. Jej przyjaciółką, Mira Bergerówną, należy do „Klubu Czerwonej Róży”. Chciałaby się też do loży dostać, ale na to jest narazie za mało wyrobiona, choć sprytna. Przez nią będzie można pokierować tą sprawą. Rzec wartą jest wysiłku, bo człowiek ten nazywa się Leon Horyński — miał bardzo jasną aurę.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Wiadomości z kraju.

WILNO. Aresztowanie podejrzanego o szpiegostwo. W Wilejce aresztowano niejakiego Aleksandra Czernańskiego mieszkańca Wilejki, za nielegalny wyjazd do Rosji sowieckiej, dokąd udał się dnia 10 listopada ub. roku i skąd powrócił 19 kwietnia br. Zachodzi podejrzenie, że Czernański jest szpiegiem.

CZESTOCHOWA. Miasto bez chleba. Zatarę cennikowy i trwające nadal u nieruchomości piekarni w mieście odbija się nader fatalnie, głównie na rzeszach ubogiej ludności, która nie mogąc przepłacać chleba, sprowadzane go z Kłobucka, Mstowa czy Gidel, a sprzedawanego po cenie 60 gr za kilogram, przymiera głodem.

STANISŁAWÓW. Techniczne biuro komunistów w Małopolsce wykryte. Policja w Stanisławowie w toku dalszej likwidacji przygotowań komunistycznych na 1 maja, wykryła centralne biuro techniczne komunistów w Małopolsce Wschodniej, przeniesione niedawno ze Lwowa do Stanisławowa. W czasie przeprowadzania rewizji wykryto magazyn bibuły komunistycznej, przygotowanej do kolportażu, którą skonfiskowano. Aresztowano główny sztab ze znanym agitatorom Wolfem Glaserem na czele.

KATOWICE. Nieszczęśliwy wypadek w okładni amonjaku. W skutek pęknięcia rury w chłodni amonjaku w Wirach pow. pszczyński zostało czterech robotników ranionych odłamkami, jeden z nich zmarł w drodze do szpitala. Szkody wynoszą 5000 zł.

ZAKOPANE. Dom tatrzański stanie przy Krupówkach. Polskie Towarzystwo Tatrzańskie przystępuje w roku bieżącym do budowy w najbliższym sąsiedztwie dawnego budynku dworca tatrzańskiego przy Krupówkach zupełnie nowocześnie urządzonego domu tatrzańskiego. Budynek ma być gotów już na lato roku przyszłego.

ZAWIERCIE. Zamach na urzędnika skarbowego. Na powracającego do domu sekwestrata urzędu skarbowego w Zawierciu, Józefa Greszczyka dokonano zamachu rewolwerowego.

Mianowicie z odległości około 10 metrów jakiś osobnik dał szereg strzałów rewolwerowych, celując w Greszczyka. Na szczęście wszystkie kule chybiły, a tylko jedna z kul przebiła rękaw palta.

Zawiadomiona o zamachu policja natychmiast wszczęła dochodzenia, narazie jednak bez skutku.

Jakie podłoże miał zamach — nie zostało dotychczas ustalone.

KATOWICE. Tajna gorzelnia wódki. W czasie ubiegłych świąt kilkunastu mieszkańców wsi Mszana po spożyciu

wódki doznało silnych objawów zatrucia.

Policja w trakcie dochodzeń stwierdziła, że wypita wódka pochodziła z tajnej gorzelni, prowadzonej przez jednego z mieszkańców tej wsi Józefa Grzonka. Stwierdzono dalej, że Grzonek dolewał do wyrabianej wódki spirytusu drzewnego.

Urządzenie gorzelni skonfiskowano. Grzonka aresztowano.

Związek Byłych Wychowanków w Polsce ku czci Błogosławionego ks. Jana Bosko.

(KAP) Z okazji obchodzonego po raz pierwszy w roku bieżącym święta błogosławionego ks. Jana Bosko, założyciela Zgromadzenia XX. Salezjanów, Związek Był. Wychowanków Salezjańskich w Polsce organizuje w Warszawie w dniu 4 maja br. jednodniowe uroczystości ku czci tego Wielkiego Wychowawcy XIX wieku.

Program tych uroczystości, połączonych ze zjazdem koleżeńskim członków prowincjonalnych Kół B. W. S., obejmuje: o godz. 9-ej rano nabożeństwo w kościele św. Rodziny przy ul. ks. Siemca; o godz. 11-ej ogólne zebranie członków Kół, wspólny obiad, dalszy ciąg obrad oraz o godz. 17-ej uroczysta akademja ku czci Błogosławionego w sali Rady miejskiej m. Warszawy.

Protoktorat nad wspomnianymi uroczy-

W Piotrkowie odbyły się również awantury na tle zapomogi dla bezrobotnych.

Wczoraj zamieściliśmy notatkę o awanturach bezrobotnych w Częstochowie. W tym samym dniu była awantura w Piotrkowie. Na skutek agitacji komunistycznej PPS-lewicy, grupa bezrobotnych usiłowała urządzić najście na magistrat. Zarząd miasta, powiadomiony o zamierzeniach komunistycznych, zwrócił się o pomoc do policji, która obsadziła wejście do gmachu magistra-

tu, puszczając do wnętrza tylko znanych obywateli piotrkowskich. Patrole policyjne rozproszyły gromadzących się przed magistratem bezrobotnych. Kilka osób zaprowadzono do magistratu i po wylegitymowaniu wypuszczono na wolność. Do żądnych poważnych zajść nie doszło. Głównym powodem manifestacji była fałszywa pogłoska, jakoby magistrat otrzymał od rządu większą kwotę pieniężną na zapomogi dla bezrobotnych i jakoby pieniądze tych nie chciał im wypłacić.

Zaburzenia w Zawierciu w świetle prawdy.

Kielce. (PAT.) Wobec nieprawdziwych pogłosek, jakie pojawiły się w niektórych dziennikach w związku z manifestacją bezrobotnych w Zawierciu w dniach 18 i 19 bm., stwierdzić należy, że wbrew twierdzeniom, wojsko w manifestacji udziału nie brało. Dwaj żołnierze, którzy znaleźli się w tłumie, przybyli tam przypadkowo i zostali wciągnięci przez manifestujący tłum bezrobotnych, nie biorąc bezpośredniego udziału w manifestacji. Jak stwierdziła komisja sądowno-lekarska, wszystkie rany postrzałowe pochodziły od kul rewolwerowych i zadane były przez demonstrantów, którzy strzelali do policji, otoczonej przez tłum. Na skutek tych strzałów został raniony również jeden z policjantów. Policja użyła karabinów, oddając salwę ostrzegawczą. Sekcja zwłok zmarłych wskutek ran postrzałowych, wykazała, że rany wątroby i kiszek pochodziły również od kul rewolwerowych.

Wielka katastrofa autobusowa na szosie Białystok - Grodno.

Autobus pasażerski przepełniony jadącymi, na szosie Białystok — Grodno tuż pod Łosośną wpadł do głębokiego rowu przysięgając podróżnych.

Przejeżdżający w tym czasie innym samochodem komisarz policji, zatrzymał innych zdążających do Grodna przechodni i pospieszył wraz z nimi z pomocą ofiarom.

Z pod rozbitego autobusu wydobyto 4 osoby ciężko ranne, które przewieziono do szpitala.

Pozostałych 16 pasażerów opatrzyli na miejscu lekarze wojskowi, którzy przyjechali z pomocą. Katastrofa spowodowana została pęknięciem kierownicy.

Gdy kobieta żartuje z sercem wielbiciela.

„Kto miłości nie zna, ten żyje szczęśliwy i noc ma spokojną i dzień nieśkliwy”. Rzadko się spotyka wprawdzie ludzi, którym uczucie miłości jest obce, lecz tacy, pozbawieni tej nieuleczalnej choroby, nie są narażeni na rozmaite przygody miłosne, które kończą się niekiedy fatalnymi następstwami. Ileż to takich wypadków na świecie? — ile tragedji przechodzi serce zakochanej lub zakochanego, zawiedzionych w miłości? Rodzi się zazdrość, przychodzi zemsta lub samobójstwo.

Mamy znów świeży dowód tragedji rozpaczonego narzeczonego. Otóż w miejscowości Ujazd pod Piotrkowem niejaki Antoni Pilichowski, krawiec, kochał się w zamożnej pannie Adeli Nastawicównie. Na drodze szczęścia zakochanego młodzieńca stanęły jednak poważne przeszkody. Narieczona oświadczyła Pilichowskiemu, że z powodu złych stosunków materialnych, które nie zezwalają na ziszczenie ich wspólnych planów, zmuszona jest z

nim zerwać. Już wówczas Pilichowski usiłował popełnić samobójstwo, lecz zdolano go uratować. Gdy Pilichowski w tym tygodniu przybył do swej narzeczonej, która oświadczyła mu, że otrzymała list od swego kuzyna z Ameryki, w którym jej donosi, że wysyła jej kartę okrętową do Ameryki i natychmiast po jej przyjeździe z nią się ożeni, zrozpaczony młodzieniec czynił gorzkie wyrzuty swej narzeczonej, jak również jej rodzicom, oświadczając, że popełni samobójstwo. — Nastawicówna, biorąc oświadczenie to za żart, wzięła ze stołu nóż kuchenny i podała go narzeczonemu ze słowami: „Masz, zabij się!“. Pilichowski nie namyślając się długo, wyrwał jej nóż z ręki i pchnął go sobie w brzuch. Zalany krwią, upadł na ziemię, tracąc przytomność. W stanie groźnym przewieziono go do szpitala, gdzie walczy ze śmiercią.

Wypadek wywołał w całej okolicy wstrząsające wrażenie.

Instytucje pokojowe Kościoła w średniowieczu.

III.

Po raz pierwszy słyszymy o nim w r. 1041, kiedy arcybiskup Raginbald z Arles, biskupi Benedykt z Awinjonu, Nitard z Nizy i opat Odilo z Cluny wydali do wiernych następujące orędzie: „Prosimy i zaklinamy Was wszystkich, którzy boicie się Boga, wierzyć w Niego i jesteście przez Jego krew odkupieni, abyście byli czujni w staraniu o zbawienie duszy i ciała i w naśladowaniu Pana, abyście, utrzymując pokój pomiędzy sobą, mogli być godni zażywania pokoju wiecznego. Przyjmijcie i zachowajcie „pokój Boży” (rozejm Boży), który zesłany nam z nieba na zlecenie miłościwego Pana przyjęliśmy i utrzymujemy nienaruszony, a który na tem polega, ażeby od srody wieczór pomiędzy wszystkimi chrześcijanami, przyjaciółmi i nieprzyjaciółmi, sąsiadami i obcymi panowała święta i nienaruszona zgoda aż do wschodu słońca w poniedziałek. Każdy o każdej godzinie w tych 4 dniach i nocach ma zażywać zupełnego bezpieczeństwa i wolny od trwogi przed swoimi nieprzyjaciółmi czynić, co mu się podoba. Tym, którzy przyjmą i zachowają nienaruszony ten „pokój Boży”, będzie darowana teraz i zawezsze wina za grzechy. Kto jednak, obiecawszy zachować „pokój Boży”, naruszy go, wykłety będzie i potępiony na wieki, o ile zażąda nie uczyni przepisom Kościoła. Kto mianowicie w świątecznych dniach popełni mord, ten wygnany z kraju wędrować musi do Jerozolimy i tam pokutować za grzechy. Jeśli ktoś w inny sposób złamie „pokój Boży” mu-

si stanąć przed sądem świeckim, naprawić swą winę, a pozatem będzie nań nałożona podwójna pokuta kościelna”.

W istocie tylko średniowiecze, w którym życie poruszało się w najjaskrawszych kontrastach mogło wytworzyć tak dziwną instytucję, jak „Treuga Dei”. Ale i wówczas trudno się było spodziewać, aby ówczesny człowiek, którego barbarzyńskiej naturze żadne prawo nie kładło tamy, który nawet według „Treuga Dei” mógł przez połowę tygodnia bezkarnie uprawiać mord i rabunek, miał na resztę dni zamienić się w łagodnego baranka.

Niemniej jednak „Treuga Dei” dzięki silnej ręce Kościoła, jak i poparciu go przez władców świeckich, rozpowszechnił się — choć często pogwałcany — w całej Francji, a z czasem i poza jej granicami, w Niemczech, Anglii, Włoszech i Hiszpanii.

Wkrótce też z właściwym „Treuga Dei” połączono dawniejsze zarządzenia Kościoła, biorące pod opiekę osoby duchowne i ich posiadłości, budynki kościelne wraz z przylegającym obszarem, wdowy, sieroty, kupców, pielgrzymów itp. Rozejm Boży został również rozszerzony na okres adwentu i Bożego Narodzenia, obowiązujący jeszcze 8 dni po Trzech Królach, okres wielkiego postu i Wielkanocy, kończący się również 8-go dnia po Zielonych Świątkach, dni świąteczne, wigilje itd.

W 1095 r. papież Urban II zatwierdza na soborze w Clermont „pokój Boży” dla ca-

łego chrześcijaństwa, zatwierdzenie to pozostawało coprawda w związku z mniej pokojową uchwałą soboru, a mianowicie z rozpoczęciem wypraw krzyżowych. Papieżowi chodziło bowiem o to, aby oręż całego chrześcijaństwa skierować przeciwko niewiernym.

Oto co powiada papież według współczesnego kronikarza Fulchera: „Każdy, kto dawniej żył jako rozbójnik, winien być teraz bojownikiem Boga. Kto z braćmi lub krewnymi wiodł spory, winien teraz walczyć w służnej wojnie przeciwko niewiernym, kto wreszcie dla marnych pieniędzy służył jako najemnik, może zdobyć sobie teraz nagrodę wiecznego zbawienia”.

W ciągu XII w. ukazują się obok „Treuga Dei” inne jeszcze instytucje, mające na celu zmniejszenie wewnętrznego zamętu, jak np. „pacta pacis” czyli pakt pokojowe, zatwierdzone przez samego króla. Pakt taki zobowiązywał zaprzysiężonych nie tylko do nienaruszania pokoju w państwie, ale do obrony go przed wicherzeniami innych.

Powstawały też wtedy związki komunalne, skierowane przeciwko tyranji panów, a gwarantujące związkowym bezpieczeństwo. Ciekawe są wiadomości o innej jeszcze instytucji pokojowej z tego czasu, którą można nazwać towarzystwem asekuracyjnym pokoju. Członkowie takich związków poza wzajemną przysięgą pokoju składali pewną sumę pieniędzy, której wysokość była zależna od majątku danego członka; w razie gdy ktoś ze związkowych został obrabowany, wynagradzano mu szkodę ze wspólnej kasy.

Z biegiem czasu, kiedy wzmocniła się władza monarcha, królowie podjęli walkę z anarchją wewnętrzną. I tak we Francji Ludwik VII zatwierdził w r. 1155 powszechny pokój na 10 lat. Filip August i jego następcy próbowali ograniczyć wojny prywatne przez t. zw. „sauve garde” i „quarantaine”.

Zresztą z czasem walki prywatne były wogóle zakazane zwłaszcza na okres wojen, jakie królowie wiodli z wrogami zewnętrznymi państwa. Długo przecież trwało zanim ustały naprawde, bo jeszcze w XV w. musiano wydawać surowe zakazy prowadzenia wojen wewnętrznych.

Czyż ten obraz panującego zamętu w państwach średniowiecza i prób zapobieżenia walkom prywatnym, nie jest poniekąd odbiciem w miniaturze obecnych stosunków międzynarodowych Europy? Czyż ludzie ówczesni, wymierzający sobie sami sprawiedliwość, nie są wyobrażeniem dzisiejszych państw, wierzących jeszcze w prawo mocniejszego.

Historja się wciąż powtarza. Oj wieków spotykamy te same objawy odmienne tylko i doskonalsze w formie, a zastosowane do danej epoki.

Czemuż więc nie mamy wierzyć, że obecny wewnętrzny ustrój państw, w którym miast samoobrony i gwałtu rządzi prawo, nie ma być odbiciem jaśniejszej dla rodów przyszłości. Może już dzisiaj, po 10 latach istnienia Ligi Narodów, stoimy u progu nowej epoki, w której o losach ludzkości rozstrzygać będzie nie miecz i mord, lecz układy i sprawiedliwość.

Trzy pielgrzymki polskie na audjencji papieskiej.

(KAP) Podaliśmy już krótką notatkę o przyjęciu na specjalnej audjencji przez Papieża uczestników trzech pielgrzymek polskich. O szczegółach audjencji piszą nam z Rzymu:

19 kwietnia br. o godz. 18,30 Papież przyjął w sali konsystorskiej trzy grupy pielgrzymów polskich: 70 kolejarzy górnośląskich, wśród nich około 20 wyższych urzędników ministerstwa komunikacji, którzy przybyli własnym pościągami, przez siebie prowadzonym, 135 urzędników z Warszawy i 140 dyrektorów, nauczycieli, uczniów i uczennic szkół średnich w Polsce pod przewodnictwem ks. dr. J. Kowalińskiego. Wśród pielgrzymów znajdowało się wiele wybitnych osobistości.

Pielgrzymi złożyli Ojcu św. w hołdzie dwa nabożeństwa z kłosem z ziemi Rzeszowskiej i album z fotografiami z akademii, urządzonej przez prefektów szkół w rocznicę koronacji Ojca św. Do sali konsystorskiej przybyli ze sztandarem gimnazjum im. Zamoyskiego z Warszawy. Napis wyhaftowany głosił o błogosławieństwie papieskim, otrzymanem od Ojca św., w roku jubileuszowym 1925.

Papież obszedł naprzód całą salę, dając do pocałowania swą rękę, następnie zasiadł na tronie i wysłuchawszy wypowiedzianej przez ks. Kowalińskiego przemowy, wygłosił nast. podniosłe i nadzwyczaj serdeczne przemówienie.

Zbytecznym jest mówić — rozpoczął Papież — bo wszyscy o tem dobrze wiedzą i są przekonani, jak bardzo jesteśmy zadowoleni i z jaką szczególną radością i pociechą widzimy przybyłych do nas synów tak bardzo nam drogiej Polski. Wszyscy wiedzą, jak szczególne węzły Boska Opatrzność zechciała zadzierżnąć między nami i waszym krajem i wiecie dobrze i czujecie to, że w tym domu Ojca wspólnego wszystkich wiernych, w którym wszyscy synowie wielkiej rodziny katolickiej, z jakiejbykolwiek strony przybyli, są zawsze całym sercem przyjęci, czujecie i wiecie dobrze, że jesteście zawsze i w szczególny sposób witani i przyjęci, jak wszyscy, którzy przybywają z waszego drogiego kraju.

Jesteśmy szczególnie wdzięczni wam, ukochani synowie, żeście zechcieli odwiedzić waszego Ojca jeszcze w świetle, za pamięci, w czasie trwania naszego jubileuszu kapłańskiego, który jednocześnie stał się duchowym jubileuszem tylu dusz i — powiedzieć możemy — całej rodziny katolickiej. Cieszymy się z wami razem, żeście zechcieli do wielkiego dobroczynnego duszom waszym, czyniąc z naszego jubileuszu wasz jubileusz i żeście zechcieli przyjść tutaj, by zacerpnąć skarbów duchowych u samego ich źródła, u źródła apostołskiego, w łonie wielkiego, starożytnego, macierzystego Kościoła rzymskiego, matki z wszystkich kościołów. Dlatego cieszymy się wspólnie z wami i życzymy wam z całego serca, by ta wasza pielgrzymka rzymska, wasz pobyt w Rzymie, wasz jubileusz stał się dla was obfitym źródłem i niewyczerpaną skarbnicą jak największych tryumfów nadprzyrodzonych dusz waszych. Życzymy wam i modlimy się do Boga, by owoce które wasza pobożność umiała tak skrzętnie zebrać w tych miejscach świętych, były w was wszystkich i w każdym z osobna nie tylko jak najobfitsze, ale i jak najtrwalsze i takie, które później okazują się w życiu nie tylko z każdym dniem lepszymi, ale bezwzględnie wzorowymi, tak, byście wy, pielgrzymi rzymscy, powracający z uroczystości jubileuszowych, mogli przez nie wypełnić najpiękniejsze apostołstwo, to apostołstwo, do którego nieustannie wzywamy wszystkich synów z rodziny katolickiej, nie tylko tych, którzy należą do szeregów hierarchicznych, nie tylko naszych braci w Episkopacie i współpracowników w szeregach duchowieństwa świeckiego i zakonnego, ale również wszystkich synów i córki nasze z pośród świeckich wiernych: to apostołstwo Akcji katolickiej, które jest właśnie waszym uczestnictwem w apostołstwie hierarchicznym, to apostołstwo, które ma tak szerokie pole rozwoju w rodzaju życia, które każdemu człowiekowi wyznaczyła Opatrzność, w życiu domowym, publicznym, w nauczaniu; to apostołstwo, które objawia się potrójnie: w słowie, modlitwie i dobrym przykładzie.

By więc to apostołstwo w swej potrójnej formie sprowadziło wam prawdziwe i coraz bogatsze skarby zasług w stosunku do Kościoła, do Boskiego Serca, Króla i Zbawiciela naszego, którego w tych dniach z wielką uroczystością obchodzimy pamiętkę męki, śmierci, zmartwychwstania, tryumfu, wszystkich nieocenionych dobrodziejstw naszych — udzielamy wam tego błogosławieństwa, po któreście z takim synowskim uczuciem i przywiązaniem przyszli do Ojca wspólnego; wielkiego błogosławieństwa, które obejmuje nie tylko każdego z was i dzieła, dla których pracujecie, w nauczaniu religii i pracach szkolnych, w spełnianiu publicznych urzędów, wśród domowych obowiązków, w których was postawiła Opatrzność Boska, ale które sięga wszystkiego tego, co nosicie w sercu, osoby i rzeczy, wasze rodziny, wasze domy, wasze sprawy osobiste, które wypełniają wam życie i które też potrzebują błogosławieństwa

Bożego; wielkiego błogosławieństwa, któreby odpowiedziało wszystkim waszym pragnieniom, uczuciom i zamiarom i które rozciągamy na całą waszą i naszą drogą Polskę.

Cieszymy się, że do tego błogosławieństwa dołączyć możemy pamiętkę, mały medaljonik, który nam przypomina Sługę Bożego, wielkiego dobroczyńcę całej ludzkości, tak dobrze znane również w waszym kraju, gdzie jego synowie tyle już dobrego uczynili, zwłaszcza dla ludu i dla młodzieży, medaljon Don Bosco, który naszymi rękami składamy w ręce waszych przewodników, by każdy z was otrzymując go z ich rąk, mógł powiedzieć, że otrzymał go z rąk wspólnego Ojca.

Zeszedłszy z tronu, Ojciec św. zanim opuścił salę, zatrzymał się jeszcze chwilę, by serdecznym spojrzeniem objąć wszystkich pielgrzymów i, podniósłszy rękę, wypowiedział w języku polskim chrześcijańskie pozdrowienie: „Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!”

Z Watykanu.

Wkrótce już wyjdą pierwsze monety papieskie.

Państwo papieskie przystąpi do emisji monet już w początku drugiego półrocza bieżącego roku. Monety wykonane według rysunków artysty Mistruzzi'ego z mennicy państwowej włoskiej będą nosiły na jednej stronie podobiznę Piusa XI, a z drugiej herb i klucze oraz rok emisji. System monetarny będzie dziesiętny, jak to zresztą miało już miejsce za pontyfikatu Piusa XI, który wprowadził w 20 roku panowania (1866) dziesiętny podział monetarny.

Otwarcie radiostacji papieskiej — 29 czerwca.

Otwarcie stacji radjotelegraficznej watykańskiej nastąpi 29 czerwca, w dniu święta św. Piotra i Pawła. Po rozesłaniu krótkiego orędzia papieskiego do wiernych całego świata, stacja nada specjalne orędzie, skierowane do

6965

monarchów i szefów państw, utrzymujących stosunki dyplomatyczne ze Stolicą Apostolską. Następnie będzie miała miejsce wymiana życzeń ze stacjami, prowadzonymi przez ojców misjonarzy w Alasce i na Dalekim Wschodzie. Anteny stacji watykańskiej wznoszą się na wysokość 60 metrów. Stacja ta będzie jedną z najbardziej precyzyjnie urządzonych stacji krótkofalowych.

Nowy nuncjusz papieski w Berlinie.

Do Berlina przybył nowy nuncjusz papieski msgr. Cezary Orsenigo. Na dworcu witał nuncjusza imieniem rządu Rzeszy szef protokołu dyplomatycznego hr. Tattenbach. Obecni byli również w czasie witania nuncjusza biskup diecezji berlińskiej dr. Schreiber wraz z przedstawicielami nuncjatury i delegacji organizacji katolickich.

Kronika katolicka.

Doroczne rekolekcje Katolickiego Związku Młodzieży na Pomorzu.

(KAP). Doroczne rekolekcje Związku Młodzieży Polskiej na Pomorzu, które prowadził o. prowincjał Herud w zakładzie misyjnym w Górnej Grupie, zgromadziły 60 uczestników Stowarzyszeń Mł. Pol. Wobec zgłoszenia się przeszło stu członków Stowarzyszeń Mł. Pol. na rekolekcje zamknięte, dla braku miejsca, nie było można uwzględnić wszystkich zgłoszeń, z tego też względu postanowiono zorganizować jeszcze dwie serie rekolekcji zamkniętych: podczas Zielonych Świąt i w dniach 1 i 2 listopada rb. Budujący to objaw, że młodzież pomorska tak licznie się zgłasza na rekolekcje zamknięte, tak bardzo polecane, jako podstawowy objaw akcji katolickiej. Rekolekcje rozpoczęły się w sobotę, dnia 18 bm. a zakończyły się wspólną Komunią św. w dniu 22 bm. Rekolekcjom towarzyszył bardzo poważny nastrój i budujące skupienie rekolektantów.

Dla drubien Stowarzyszeń Mł. Pol. odbędą się rekolekcje zamknięte w czasie od 7 do 12 sierpnia rb. w zakładzie Sióstr Miłosierdzia w Chełmnie. Spodziewany jest bardzo liczny udział młodzieży.

Rekolekcje dla pp. artystek i artystów poznańskich.

(KAP). W dniach od 14 do 16 kwietnia rb. odbyły się w Poznaniu w kaplicy św. Józefa rekolekcje dla pp. artystek i artystów teatrów poznańskich, które prowadził ks. prałat Józef Prądyński.

Udział w rekolekcjach pp. artystek i artystów był liczny.

Praga godzi się na paryski układ w sprawie odszkodowań wschodnich.

Praga, 26. 4. (PAT). Rada ministrów po wysłuchaniu sprawozdania wiceministra spraw zagr. przyjęła paryskie porozumienie w sprawie odszkodowań wschodnich i upoważniła ministra Benesza do podpisania porozumienia.

Walka z czerwonym smokiem —

tak się sniła Dmowskiemu.

O rewizję konstytucji gdańskiej.

W Gdańsku odbyło się posiedzenie komitetu plebiscytowego, utworzonego przez stronnictwa mieszczańskie Volks-tagu, a mającego za zadanie przygotowanie plebiscytu w sprawie zmiany konstytucji Gdańska na wypadek, gdyby taka zmiana okazała się niemożliwą do przeprowadzenia na drodze parlamentarnej.

Wybrano komitet redakcyjny, który ma wypracować temat plebiscytu, przy-

gotowanego już na pierwszą połowę maja. Jak słyhać, plebiscyt rozstrzygnąć ma sprawę wprowadzenia do konstytucji gdańskiej postanowienia o możliwości rozwiązania sejmu gdańskiego, kwestję niezwłocznego rozwiązania obecnego sejmu, którego kadencja upływa dnia 31 grudnia br., a ponadto sprawę zmniejszenia liczby członków sejmu gdańskiego oraz członków senatu rządzącego W. M. Gdańska.

Z Gdyni.

Narady na temat rozbudowy wybrzeża.

W Gdyni odbyło się u inż. St. Łęgowskiego posiedzenie komisji do spraw rozwoju portu i miasta Gdyni, a w dniu 17 bm. w Pucku również pod przewodnictwem p. naczelnika Łęgowskiego posiedzenie Komisji do spraw rozwoju wybrzeża.

Na pierwszym posiedzeniu omawiano m. in. stan i potrzeby szkolnictwa w Gdyni, sprawę założenia na Witominie osady robotniczej o charakterze ogrodowym na drugim posiedzeniu zaś zastanawiano się nad sprawą budowy dróg na wybrzeżu i plaży w Gdyni oraz zaznajomiono się z programem turystyczno-propagandowym naszego wybrzeża w sezonie 1930 r. Następnie wysłuchano referatu p. Rybczyńskiego, profesora politechniki warszawskiej, o budowie portu rybackiego na Wielkim Morzu oraz koreferatu w tejże sprawie ministerstwa przemysłu i handlu. Po posiedzeniu Komisja obejrzała teren przyszłego portu rybackiego na Wielkim Morzu okoł Hallerowa.

Dom Marynarza już pod dachem.

Dom Marynarza Polskiego w Gdyni przy ul. Mickiewicza został doprowadzony już pod dach. Komitet budowy

zebrał w krótkim czasie 138.000 zł, przy czym na liście składek widnieją obok nazwisk wielkich przemysłowców również nazwiska marynarzy. Dotychczas na budowę wydano 143.510 zł. Na wykończenie domu, na instalacje ogrzewania, wodociągowe i elektryczne oraz na uporządkowanie placu komitet potrzebuje jeszcze 160.000 zł, które muszą być pokryte z ofiarności publicznej. Oddanie do użytku domu zapewni marynarzowi polskiemu schronisko i opiekę.

Budowa nowoczesnych dworców autobusowych.

W maju br. rozpocznie się w Łodzi budowa pierwszych w Polsce wielkich nowoczesnych dworców autobusowych, na których budowę i eksploatację na terenie Łodzi otrzymała wyłączną koncesję Związek Inwalidów Wojennych Rz. P. Jeden dworzec stanie na rynku Bałuckiego, drugi zaś na placu Rejmonta. Oba dworce urządzone będą według wszelkich nowoczesnych wymagań, na wzór podobnych dworców w krajach zachodnio-europejskich.

W budynku dworcowym mieścić się

będą m. in. kasy biletowe, biuro informacyjne, poczekalnie, bufety, urząd pocztowo-telegraficzny, przechowalnia bagażu, pierwsze w Polsce biuro dostarczania bagażów z dworców do mieszkań i odwrotnie, garaże, hotel dla szoferów itd.

Każdy z dworców zajmować będzie teren około 5000 m kw. Budowa trwać będzie prawdopodobnie trzy miesiące i w pierwszych dniach sierpnia projektowane jest uroczyste otwarcie dworców.

Banda włamywaczy wpadła w pułapkę.

Starogard, dn. 25 kwietnia.
Wróble na dachu świergotaly o tem, że zamożny gospodarz p. Józef Piątek z Bobowa przechowywał w domu 10.000 zł.
Lakomy to kąsek dla bandytów. Nic też dziwnego, że szajka złożona z trzech osób uplanowała krwawy napad na wiejskiego bogacza.
Nasza dzielna policja dowiedziała się o bestjałskich zamiarach zbirów z pod ciemnej gwiazdy i pięciu obrońców mienia i życia spokojnych obywateli przybyło do Bobowa, ażeby obronić rodzinę p. Piątka przed bandyckim napadem.
Bandyści po wybijeniu szyby weszli do pokoju gościnnego, skąd otworzyli drzwi do sieni, gdzie natknęli się na zaczajonego policjanta.

Blask latarki elektrycznej, tubalny okrzyk „ręce do góry” bynajmniej nie zatrwożyli zbirów, którzy z okrzykiem wściekłości rzucili się na stróża bezpieczeństwa. W obronie życia policjant oddał kilka strzałów. Jeden ze zbirów obsunął się z jękiem na ziemię, dwaj inni korzystając z nadzwyczajnej ciemnej nocy i deszczu, zwiili. Niedługo jednak cieszyli się wolnością, ponieważ już następnego dnia zostali przychwyteni w powiecie kościerskim, przy czym jeden z nich został lekko raniony w udo.
Bandyta, który otrzymał postrzał w brzuch (kula, jak stwierdził lekarz powiatowy p. dr. Gaszkowski, przeszła przez żołądek i wątrobę) zmarł w szpitalu w Starogardzie.

Z Grudziądza.

Kalendarzyk teatralny.
Poniedziałek, dnia 28. bm. — „Ja tu rządę” dla wojska o godz. 7 wieczorem.
Kino „Apollo”. „Cztery pióra”. Poza tem wspaniały dodatek dźwiękowy.
Kino „Gryf”. „Zdrada stanu”, pozatem bogaty nadprogram.
Kino „Nowości”. „Ostatni pocałunek” i „Flip i Flap jako lokaje”.
Kino „Orzeł”. „Cnotliwe dziewczęta” i „W niewoli u szajki”.
Z parafii św. Krzyża.
Sodalicia Dziewcząt. Miesięczne zebranie w środę, dnia 30. bm. o godz. 8 w sali p. Derdowskiego.
Majowe nabożeństwo odprawiać się będzie przez cały miesiąc maj w dni powszednie o godzinie 7 wiecz., w niedziele i święta zamiast nieszporów o godz. 3 po poł.
W sobotę, 3 maja, przypada święto Królowej Korony Polskiej, które jest zarazem świętem narodowym. Porządek nabożeństw w tym dniu jest nast.: o godz. 6,30 cicha msza św., o godzinie 8 śpiewana msza św., o godz. 11 suma, poczem odśpiewa się „Te Deum” i „Boże coś Polskę”. Majowe nabożeństwo o godz. 3 po południu.
Z kancelarii parafjalnej św. Mikołaja (Fara).
Majowe nabożeństwo do Najśw. Marii Panny rozpocznie się w czwartek 1 maja i odprawiać się będzie przez cały miesiąc maj w dni powszednie dwa razy; o godz. 6 dla młodzieży, o godz. 8 dla dorosłych, w niedziele i święta zaś o godz. 3 po poł.
Stow. Młodzieży żeńskiej oddział starszych ma zebranie we wtorek, dnia 29. bm. o godzinie 8 wiecz. w salce parafjalnej. Wykład wygłosi dr. Majowa p. t. „Handel żywym towarem”.
Święto Królowej Korony Polskiej, które jest zarazem świętem narodowym, przypada na sobotę, 3 maja. Nabożeństwa odprawiają się w Faraże i w kościele św. Ducha w tym samym porządku jak w niedziele. Jednakowoż wystąpienie mszy św. nie jest w tym dniu obowiązkowe. Nabożeństwa o godz. 11 w kościele garnizonowym nie będzie. Solenne nabożeństwo dziękczynne odprawia się w Faraże o godz. 12,15, dla młodzieży szkolnej msza św. o godz. 9,30.
Bractwo Matek Chrześc. ma zebranie w niedzielę, 4 maja po nieszporach o godz. 3,30 w Faraże. Zebranie zarządu Bractwa w poniedziałek o godz. 6,30 w kancelarii parafjalnej.

okregu „Dzień Sokół” z nast. programem: O godz. 12: uroczyste nabożeństwo w Faraże. O godz. 12,45: na Gł. Rynku przegląd i raport drużyny Sokolej gniazda m. Grudziądza. Przemówienie okolicznościowe prezesa Dzielnicy Wł. Samolińskiego. Śpiew chóru męskiego „Echo” pod batwą p. Szymańskiego i chóru szkół im. Królowej Jadwigi pod bat. p. Osieńskiego, oraz koncert orkiestry. Po południu na boisku miejskim: o godz. 15 koncert orkiestry wojsk. 64 p. p., popisy Sokolic i Sokółów, oraz młodzieży żeńskiej i męskiej. O godz. 15 koncert. O godz. 15,30 ćwiczenia wolne młodzieży żeńskiej pod kier. p. Konarkowskiej. Lekcja gimnastyki „Sokołów” pod kier. prof. Ody. Ćwiczenia młodzieży męskiej prowadzą p. Deuter. Popisy drużyny gniazd I. i III. na drążkach i poręczach pod kier. naczelnika p. Kozłowskiego. Ćwiczenia wolne Sokolic pod kier. naczelniczki Zelewskiej. Pokazy hippiczne „Jazdy Sokolej”: jazda wzorowa, skoki i woltyżerka. Pokazowe skoki wzwyż o tyczce oraz rzuty kula i oszczepem. Zawody w piłkę ręczną pomiędzy Sokółem I. a drużyną gimnazjum klasycznego; sędzią będzie prof. Morawski. Obywatelstwo miasta Grudziądza sympatyzujące z Sokółem, uprzejmie prosi się o poparcie tej imprezy. Czysty dochód z „Dnia Sokolego” przeznaczony jest na wysyłkę drużyny reprezentacyjnej na wszechświatowski zlot do Belgradu.
Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy w Grudziądzu, ul. Młyńska 2, przeprowadza w dniu 2 maja br. o godz. 9 przed południem rekrutację robotników na wyjazd do Francji. Przyjmowani będą kandydaci: 1. górników i robotników do kopalni węgla i rudy; 2. robotników do przemysłu. Kandydaci wyjeżdżają bez rodzin. Od kandydatów wymagane będą wykazy osobiste z poświadczonym obywatelstwem polskiem i książeczką wojskową, prócz tego wszyscy kandydaci od rocznika 1897 muszą uprzednio zgłosić się w P. K. U. celem ewtl. otrzymania zezwolenia.

Z Chrześcijańskiej Demokracji na Pomorzu.

Zarząd wojewódzki Ch. D. dał inicjatywę do zwołania konferencji zarządu woj. Ch. D. z prezesami filii Ch. Z. Z., która odbyła się w środę dnia 23. bm. o godz. 19 w redakcji „Dziennika Bydgoskiego”.
Na zebraniu tem uzgodniono wspólną akcję propagandową i stwierdzono, że Ch. Z. Z. rozwija się bardzo dobrze nie tylko w Grudziądzu, ale i na całym Pomorzu.
Z radością przyjęto do wiadomości, iż masy robotnicze chętnie i szczerze idą pod sztandar chrześc. — społeczny, który wyznaje Chrześc. Demokracja.
W czwartek, dnia 24. bm. odbyło się plenarne zebranie zarządu woj. Ch. D. na którym m. in. przyjęto 12 nowych kandydatów na członków, zatwierdzono sprawy administracyjne i organizacyjne oraz zatwierdzono mężów zaufania.
Zwracamy uwagę, iż sekretariat woj. Ch. D. na Pomorzu znajduje się w Grudziądzu, Groblowa 5, tel. 294. Kto chciałby się przyczynić do ożywienia ruchu Ch. D. na Pomorzu, zechce się zgłosić do sekretarza woj. Ch. D. p. red. St. Kunza pod powyższym adresem.
Dzień Sokół III. okręgu w Grudziądzu. W niedzielę, dnia 4. maja urządza Sokółstwo III.

Polskie Radio a Pomorze.

Pomorze jest terenem, w który biją od chwili traktatu wersalskiego Niemcy jako w wysunięty fort Polski. W gabinetach dyplomatycznych, na wielkich szachownicach polityki międzynarodowej, za przewodnictwem prasy świata i radiofonii toczy się walka o Pomorze.
Z chwilą powstania 15-kilowatowej stacji w Pile oraz 100-kilowatowej stacji w Prusach Wschodnich (poza stacją gdańską), Pomorze będzie wystawione na wzmogłą niemiecką propagandę. A że Niemcy w tej akcji nie przebiegają w środkach, świadczy audycja, która w styczniu br. nadała stacja Königswusterhausen. Była to transmisja z Wintergarten w Berlinie, manifestacji „Ostbundu”, podczas której w słowach namiętnych i brutalnych nawoływali mówcy, by Polsce siłą odebrać Pomorze.
Drugim takim występem był odczyt przed berlińskim mikrofonem prof. Hötscha.
Podobno Niemcy podpisali międzynarodowy układ radiofoniczny, który zobowiązuje je, aby nie występowały na drodze radiowej w sposób zaczepny wobec państw obcych. Co znaczy dla nich zwykły akt lojalności mający stanowić w radiofonii czynnik zbratania narodów i łącznik wspólnej narodom kultury?
Jeżeli Niemcy nawet ze stacji berlińskiej jawnie uprawiają propagandę, niestety trudno odgadnąć, jaką będzie działalność budujących się pogranicznych stacji niemieckich.
Jakże przedstawia się wobec tego bezplanowość polskiej radiofonii w stosunku do Pomorza? W Toruniu na podobno powstać tylko słaba przekaźnikowa stacja zamiast silnej, centralnie na Pomorzu położonej, z studjami w Toruniu, Grudziądzu i Bydgoszczy połączonej stacji. Czy wobec niemieckich wpływów nadgranicznych nie zagrozi polskiemu Pomorzu propagandą niemiecką?

16 AKT. DZIŚ PREMIERA! 16 AKT. „KTO JEST ZŁODZIEJEM” W ROLI GŁÓWNEJ BUCK JONES (10922) ORAZ „DOM UPIORÓW” W ROLACH GŁÓWNYCH LEILA HYMANS I EDMUND LOWE

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 28 kwietnia 1930 roku.
KALENDARZYK.
Dziś: Witalisa, Pawła od Krzyża.
Jutro: Piotra męczennika, Roberta.
Wschód słońca: godz. 4,38.
Zachód słońca: godz. 19,18.

DIŻURY APTEK:
Od poniedziałku dnia 28 kwietnia do soboty 3 maja pełnią dyżur:
1) Apteka Centralna, ul. Gdańska 19.
2) Apteka Pod Lwem, Okole.

— **Muzeum Miejskie** przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa dzieł malarstwa (w XVII—XIX) ze zbiorów prywatnych.
— **Biblioteka Miejska** (Stary Rynek im. Marsz. Piłsudskiego 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9—14 i od 17—20. Pracownia Naukowa i Czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20. Wypożyczalnia codziennie od godz. 11—13½ i od 17—18,45.

TEATR MIEJSKI.
Dziś w poniedziałek „Halka”, opera w 4 aktach St. Moniuszki.
We wtorek i środę o godz. 7½ „Japanka”, operetka w 3 aktach Benatzky'ego.
Najbliższą premierą będzie przepiękna stylowa komedia J. Korzeniowskiego p. t. „Wasy i peruka”, którą zaliczamy do pereł rodzimej literatury dramatycznej. Realizacją tego arcydzieła, którego obsadę tworzą czołowe siły naszego zespołu dramatycznego, spoczywa w wytrawnych rękach p. Korreckiego.
Wkrótce już także ujrzy światło kiniektów przebojowa operetka Lehara „Hrabia Luxemburg”, której próby pod reżyserją p. Józefowicza, dobiegają końca. Urok Leharskiej muzyki połączonej z niezrównanym dowcipem libretta — oto walory, które stale podbijają publiczność i zapewniają tej operetce rekordowe cykle przedstawień.
— **Osobiste.** Starosta grodzki, p. Włodzimierz Dworakowski, wrócił z urlopu świątecznego i z dniem 25 bm. objął urządowanie.

“DYWANY ŻYWIECKIE” NA TARGACH POZNAŃSKICH.

Ludzie otyli osiagają bez trudu wydajną i obfite wypróżnienie, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę **Franciszka-Józefa**. Liczne sprawozdania lekarzy specjalistów stwierdzają, że chorzy na nerki, artretycy, reumatycy, chorzy z kamicą i cukrzycą są bardzo zadowolony z działania wody **Franciszka-Józefa**. Żądać w aptekach i drogerjach.
— **Nowi lekarze powiatowi.** Nominację otrzymali: dr. Rajmund Kamiński w Gnieźnie, dr. Leonard Lachowski w Grudziądzu, dr. Henryk Augustowicz w Odolanowie i dr. Antoni Białobrzęski w Środzie. Przeniesieni lekarze powiatowi: dr. Kazimierz Madej z Ostrzeszowa do Kępna, dr. Stanisław Komornicki z Kępna do Makowa Mazowieckiego.
— **Zmiany w urzędzie wojewódzkim w Poznaniu.** Starosta powiatowy Bronisław Chodakowski z Kowla mianowany został radcą wojewódzkim. — Referendarz Alfred Zawadzki postąpił z VIII stopnia na VII stopień służbowy. — Starosta powiatowy w Pleszewie dr. Władysław Wiczeorek mianowany referendarzem w VII st. śl. — Radca wojewódzki Bronisław Chodakowski mianowany starostą powiatowym we Wrześni. — Referendarz Kazimierz Siekierzyński z Ostrowa mianowany starostą powiatu pleszewskiego.
— **Publiczne posiedzenie Rady Miejskiej** odbędzie się w czwartek dnia 1 maja o godz. 6,30 wieczorem. Wybrani być mają delegaci na ogólne zebranie Związków Miast Polskich i na walny zjazd miast wielkopolskich. Spółdzielnia mieszkaniowo-budowlana „Nowe miasto” żąda przydziału jej gruntów w okolicy nowego szpitala, innym osobom, pragnącym budować mają być zezwolenia wstrzymane. (Tęgo nie rozumiemy! Czy urzędnicy magistratu wzgl. urzędu budowlanego chcą osiąść monopol?). Na tajemnym posiedzeniu zatwierdzone być mają różne sprawy, jak np. otwarcie pewnemu radcy miejskiemu kredytu 15.000 złotych w Komunalnej Kasie Oszczędności 25.000 zł, sprawy personalne i kredytowe. Grunt odstąpiony na dobudowę państw. szkoły przemysłowej ma być odebrany. Dlaczego?
Wycofanie z obiegu pięciozłotowych biletów państwowych. Przypominamy, że pięciozłotowe bilet państwowe z datą 25 października 1926 r. tracą moc prawnego środka płatniczego z dniem 30 czerwca 1930 r. Od 1 lipca 1930 r. do 30 czerwca 1932 r. bilet powyższe będą wymieniane oraz przyjmowane przy uiszczeniu wszelkich należności w kasach skarbowych oraz oddziałach Banku Polskiego. Po dniu 30 czerwca 1932 r. obowiązek wymiany tych biletów ustaje.
— **Statystyka miejska najnowsza.** Liczba mieszkańców m. Bydgoszczy w dniu 1 kwietnia 1930 r. — 118.322. W roku 1929 przybyło 1056 mieszkańców. Małżeństw w ub. roku zawarto 925, urodzeń zgłoszono 2950 (w tem 379 nieślubnych), zgonów 1614. Liczba zgonów cofa się, liczbą urodzeń wzrasta.
— **Wyjaśnienie.** Od p. Rybeczki otrzymałmy pismo, w którym donosi, że na ostrzeżenie ogłoszone w nr. 98 naszego pisma przez niejaką M. Lewandowską, reagować nie może, ponieważ autorka nie podała bliższego adresu. Wobec powyższego p. R. znana sportmenka w Bydgoszczy, oświadcza, że pań o takim nazwisku w ogóle nie zna i że jest to prawdopodobnie złośliwość.
— **Wystawa fotograficzna w Muzeum Miejskiem.** Łącznie z wystawą fotografii amatorskiej, która z inicjatywy sekcji fotograficznej P. T. K. Touring-Klubu urzędowo zostanie w salach Muzeum Miejskiego w miesiącu czerwcu b. r., organizuje Muzeum Miejskie w tym samym czasie wystawę fotografii zawodowej, która w wybranych i co najlepszych okazach dać powinna interesujący pogląd na rozwój i postęp współczesnej fotografii. W tym celu zaprasza Muzeum Miejskie pp. fotografów zawodowych, zamieszkałych w Bydgoszczy i okolicy do wzięcia udziału w tej wystawie i nadsyłania zgłoszeń do 15 maja, zaś ekspozycji w sprawie do 25 maja b. r. — Koszty przesyłki ponoszą wystawcy.
— **Towarzystwo Czeladzi Rzemieślniczej** zaprasza na zabawę wiosenną w sobotę, dnia 3 maja w sali Wicherta („Stara Bydgoszcz”). Początek o godz. 7 wieczorem.
— **Systemowi odżywiania** poświęcamy w dzisiejszym czasie szczególną uwagę. Sięgamy przede wszystkim po takie środki spożywcze, które bez nadmiernego tłuszczu zasilają organizm i z reguły uznano je za doskonałe i z większym apetytem spożywamy. Każdy bierze też chętnie norwęgskie bryslingi, Sildse i śledzie tłuste zaprawiane. Znaną jest ich wysoka zawartość spożywcza i jako delikatesy spożywamy je chętnie przy najrozmaitszych okazjach w domu i poza dome.

J. W. Kaczanowski, Chojnice.
ODPOWIEDZI REDAKCJI.
Nakło G-ski. Należy zaraz słownie karcieć. Ogłaszanie w gazetach do celu nie prowadzi.

Imponujący zjazd okręgowy Chrześcijańskiej Demokracji w Bydgoszczy.

Z Bogiem. W piękna i pogodna niedziela wczorajsza odbył się w Bydgoszczy zjazd okręgu bydgoskiego Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji przy bardzo licznym udziale delegatów i gości. Zgodnie z zasadą, która z Bogiem — Być z nim, wszyscy delegaci wzięli udział w Mszy św., którą ks. wik. Filipiak odprawił we Farze na intencję zjazdu.

Zakładano o godz. 11 przed południem rozpoczęły się obrady w sali hotelu Lengninga. Prezes okręgowy p. dr. Wiecki w serdecznych słowach powitał wszystkich delegatów miejscowych i pozamiejscowych, a między innymi ks. Wojciechowskiego, przedstawiciela duchowieństwa bydgoskiego i naczelnego redaktora „Dziennika Bydg.” p. Teska. Poza delegatami 9 bydgoskich Kół Ch. Dem. przybyli na zjazd przedstawiciele kół naszych z: Fordonu, Koronowa, Rynarzewa, Wyrzyska, Białosłowiwa, Nakła, Strzelna itd. Delegatów z prawem głosu decydującego było razem 84.

Rozpoczęcie obrad. Po zapoznaniu wszystkich delegatów z porządkiem obrad, przystąpiono do wyboru prezydium zjazdu. Wybrani zostali pp.: nac. red. Teska — jako marszałek, red. Formański — zast. marszałek, red. Kobiernski — sekretarz, Polak, Błaszk i Zieliński — jako ławnicy.

Wybór komisji-matki. Imieniem prezydium nac. red. p. Teska podziękował za wybór i zgodniem z porządkiem obrad przystąpiono do wyboru komisji-matki. Wybrano pp.: Frykę — jako przewodniczącego, oraz Frankowskiego, Cyprycha (Białosłowiwe), Zielewicza, Świerkowskiego, Graja i Zielińskiego (Strzelno).

Z powodu innych uroczystości, odbywających się tego samego dnia w Bydgoszczy, marszałek p. nac. red. Teska zmuszony był salę obrad opuścić, wobec czego przewodnictwo objął wicemarszałek p. red. Formański.

Sprawozdania zarządu okręgowego. Z kolei przystąpiono do sprawozdań poszczególnych członków zarządu okręgowego. Prezes okr. p. dr. Wiecki przedstawił w ogólnych zarysach stan organizacyjny okręgu bydgoskiego, stwierdzając przytem, że pomimo b. ostrego przesilenia gospodarczego i politycznego, jakie przeżywamy w naszym państwie, liczba ogniw Ch. D. wzrasta. W samej Bydgoszczy mamy 9 kół rozwijających się wspaniale, a w okręgu zdobywamy coraz to nowe placówki dla naszego ruchu chrześcijańsko-demokratycznego. Ze sprawozdanie sekr. okręgu p. rektora Dachtera dowiedzieli się delegaci o tem, że w roku sprawozdawczym odbyło się 10 zebrań plenarnych rady okręgowej i 11 zebrań zarządu okręgowego. Utworzono pozbawiony zarząd obwodowy na m. Bydgoszcz, który ożywił znacznie działalność poszczególnych kół w Bydgoszczy. Członkowie rady okręgowej i zarządu wyjeżdżali do okręgu w celu organizowania nowych kół Ch. D. W końcu wspomnianego stanowiska zarządu okręgowego do centrolewu i o daremnym wysiłku przy stworzeniu podczas wyborów do Rady Miejskiej jednego bloku polskiego.

Zjazdowi złożył życzenia imieniem duchowieństwa ks. Wojciechowski, który zaznaczył m. in., że okręg bydgoski Ch. D. jest pewnym pod względem ideowym, gdyż na czele tegoż stoją ludzie jasnego charakteru, którzy otwarci i wytrwale stoją przy sztandarze swego stronnictwa, broniącego szczerze Kościoła Katolickiego i Ojczyzny naszej przed wrogami żywiołami.

Skarbnik okręgowy p. Jan Cywiński przedstawił stan kasowy od 23 maja 1929 r. do 25 bm. Dochód wynosił ogółem 9 522 zł., rozchód zaś 4 938,55 zł., a saldo bieżące 4 583,45 zł. Majątek okręgu oblicza się na 12 301,90 zł.

Imieniem komisji rewizyjnej p. Graj potwierdził wzorowe prowadzenie kasy, wskutek czego zebrani całego zarządu okręgowemu podziękowali serdecznie hucznie oklaskami.

W dyskusji nad sprawozdaniami zabierali głos pp.: Polak, dr. Wiecki, Woźny, Mrela, Marchlewski, red. Formański i Cywiński. Następnie uchwalono ustępującemu zarządowi absolutoryjum (pokwitowanie) jednogłośnie.

Po uzupełnieniu sprawozdania zarządu okręgowego zabrał głos prezes obwodowy red. Kobiernski, który cyfrowo przedstawił żywą siłę obwodu m. Bydgoszczy i okręgu oraz wywodził program pracy dla przyszłego zarządu.

Nowe władze okręgu bydgoskiego.

Po 10-minutowej przerwie na wniosek komisji matki przystąpiono do wyborów nowego zarządu i rady okręgowej. Zarząd okręgowy stanowią pp.: dr. Wiecki prezes, red. Kobiernski i wiceprezes, dr. Soboczyński II wiceprezes, Edm. Fryka sekretarz, Woźny zast. sekretarza, Jan Cywiński skarbnik. Jako ławnicy pp.: dr. Świętecki, rekt. Ewald, rekt. Dachtera, Grobelski, Sikora, L. Sosnowski, Polak, rekt. Bayer, Facowa, Montewski, Smoliński Fr., Świerkowski, Głowski, Borkowski, Lewicki, Kennecki-Fordon, Szechowski-Kruszwica, Zieliński-Strzelno, Zakaszewski-Labiszyn, Lochowicz-Wyrzysk, Cyprych-Białosłowiwe, Nowacki-Koronowo, Kostański Rynarzewo, Mikołajewski-Młasteczko, Majowa, Ezopowa, Wolski, Zielewicz, Trepczyński, Batke, Langner, Frankowski i H. Kaszubowski.

Do komisji organizacyjnej wybrani zostali pp.: nac. red. Teska, red. Biłgoński, red. Formański, red. Nowakowski, dyr. Weymann, dyr. Czarnecki i Sikora; do komisji rewizyjnej pp.: Henryk Kaszubowski, Graj, Montewski i radca Matecki; do komisji wyborczej pp.: dr. Wiecki, rektor Bayer, rektor Ewald, J. Cywiński, Kurdelski, Cyprych-Białosłowiwe, Zieliński-Strzelno i red. Kobiernski; delegatami do rady wojewódzkiej pp.: dr. Wiecki, J. Cywiński, red. Formański, dr. Soboczyński, rektor Ewald, T. Strzelecki-Strzelno, Ed. Fryka, Zielewicz, A. Smoliński, Błaszk i Frankowski; delegatami do rady naczelnej pp.: nac. red. Teska, H. Kaszubowski i Sikora.

Referaty i dyskusja. Jako pierwszy wygłosił referat o obecnej sytuacji politycznej w Polsce i o stanowisku Ch. D. do rządu i innych stronnictw red. Formański. Referent w obrazowej i bezstronnej formie przedstawił przebieg walki rządu z sejmem i stanowisko stronnictwa opozycyjnych oraz wskazał na stanowisko Ch. D. jako centrum polskiego parlamentu. W końcu apelował, aby inteligencja katolicka i duchowieństwo wstępowało w szeregi Ch. D., gdyż tylko w tem stronnictwie środka, obejmującego wszystkie warstwy polskiego społeczeństwa, jest dla nich miejsce. Hucznie oklaskami podziękowano red. Formańskiemu za rzeczowy referat.

W toku dyskusji, w której przemawiali pp.: Woźny, Świerkowski, Sikora i inni, przybyli na obrady posłowie pp. Bitner i Urbański. Z kolei wygłosił referat p. poseł Bitner, który zobrazował sytuację polityczną w kraju od zamachu majowego do chwili bieżącej. Mówca w swym referacie poddał rzeczowej krytyce rządu sanacyjnego, które wzięły ster nawy państwowej w ręce z hasłem zmiany ustroju naszego państwa. Zgłoszono projekty zmiany Konstytucji, lecz na tem poprzestano. Czynniki rządzące wcale się nie kwapią do zmiany obecnego ustroju państwa, lecz niestety prawo zostaje nieraz łamane, a odnośne czynniki tłumaczą to interesem państwa... Obecnie toczy się walka o prawo i praworządność. Min. Car znany jest z tego, że nie respektuje prawa. Podczas przesilenia rządowego powiedziały kluby parlamentarne p. Szymańskiemu, że jeżeli nowy rząd będzie szanował prawo, to umożliwi się pracę nad zmianą ustroju państwa. Niestety ludzie ci nie chcą reformy Konstytucji, a raczej prowadzą kraj do ruiny. W dalszym toku swego przemówienia poseł też wyjaśnił sprawę t. zw. centrolewu. Że niema dotychczas w Polsce silnego centrum — to winna N. P. R. i Piasta. A zresztą Narodowa Partja Robotnicza jest zamaskowanym stronnictwem socjalistów. Dowody tego są artykuły ich czołowego męża prof. Krzywickiego. Narodowa Demokracja prowadzi politykę niepaństwową, a tylko ludzi i podburza społeczeństwo, a nie wykazuje żadnej dobrej woli.

W dyskusji nad tym referatem przemawiali pp.: red. Formański, Frankowski, Zieliński, Polak, Woźny, Fryka, Facowa i Sikora.

W końcu poseł p. Urbański wyjaśnił, że polityka Ch. D. szła po linii łagodzenia przeciwności i zadanie swoje speł-

nia. Obecna sytuacja w państwie niestety stawia nas — mówił — w szeregach opozycji, bo „sanacja“, sanacji moralnej po 4 latach rządów nie wprowadziła, bezrobocie mamy najwyższe, (w lutym br. 202 000 ludzi pobierało zasiłki), w masach robotniczych nędza okropna, zaczyna kielkować zła atmosfera, rolnictwu grozi ruina itd.

Obaj posłowie wszystkie sprawy przedstawiali w czarnych barwach.

W dalszym toku przemawiali jeszcze p. Cywiński i nac. red. p. Teska, który imieniem ruchu chrześcijańsko-demokratycznego na terenie naszych zacho-

W sprawie listu X. biskupa Łozińskiego.

Zamieściliśmy w ostatnim numerze „Dziennika“ odpowiedź dowódcy pułku pińskiego na znany list X. biskupa Łozińskiego, którego streszczenie swego czasu podaliśmy. Ponieważ przytoczenie przez nas najważniejszego ustępu owej odpowiedzi bez uwag mogłoby wywołać wrażenie, jakobyśmy podzieliли zawartą w nim myśl, przeto stwierdzamy wyraźnie, że podzielenia w zupełności stanowisko X. biskupa Łozińskiego, który tak świetnie i z tak wielkim spokojem uzasadnił różnicę, jaka istnieje w Kościele między kultem religijnym a czcią dla osób świeckich.

Wielka szkoda, że list taki okazał się wogóle potrzebnym.

Ze sportu.

Niemcy stracili puchar Dawisa.

(Własna służba telegraficzna Dz. Bydg.)

Londyn, 28. 4. Niemcy rozwijają ostatnio w Anglii wyteżoną propagandę sportową. Olbrzymie zainteresowanie wywołał mecz tenisowy angielsko-niemiecki rozegrany w Londynie o puchar Davisa, gdzie Niemcy ostatecznie ulegli i puchar w ten sposób stracili.

Drugim przedsięwzięciem sportowym, bar dziej dla Niemców udatnem, był lot Zeppelina do Londynu i zpowrotem. Anglicy witali wielki sterowiec z wyrażnym zainteresowaniem. Lotnicy niemieccy w wywiadzie udzielonym prasie umiejętnie podcykali zainteresowanie sportowe Anglików. Zeppelin po godzinnym postoju na lotnisku wrócił do Niemiec, skąd zamierza w połowie maja udać się na wielki przelot do Ameryki Południowej.

Wyniki czwórmeczu bokserskiego w Budapeszcie.

Budapeszt, 27. 4. (PAT). W sobotę w drugim dniu czwórmeczu bokserskiego Łódź-Bawaria—Czechosłowacja—Węgry odbyły się spotkania między Łodzią a Bawarią i między Węgrami a Czechosłowacją. Mecz Łódź-Bawaria przyniósł zwycięstwo zespołowi polskiemu w stosunku 9:7, mecz Czechosłowacja-Węgry przyniósł porażkę Czechom w stosunku 15:1, wykazując, że Węgry są najsilniejszym mistrzem pięści w środkowej Europie.

W niedzielę wieczorem odbyły się ostatnie spotkania czwórmeczu Łódź-Czechosłowacja i Węgry-Bawaria. Stan turnieju po dwóch dniach: Węgry 2 zwycięstwa punktów 28 na 4, Bawaria 1 zwycięstwo punktów 16 na 16, Łódź 1 zwycięstwo punktów 12 na 20, Czechosłowacja 0 zwycięstwo, pkt. 8 na 24.

Poza ramami czwórmeczu bokserskiego odbyło się spotkanie Łodzi z Budapesztem. Reprezentacja Łodzi uzyskała zaszczytny wynik remisowy w stosunku 8:8.

Piłkarskie mecze ligowe.

Warszawa, 27. 4. (PAT) Polonja — Pogoń 2:2 (1:0). Lwów: L. T. S. G. — Czarni 0:0. Poznań: Warta — Warszawianka 4:2 (3:0). Łódź: Wisła — L. K. S. 2:0 (1:0). Kraków: Cracovia — Garbarnia 2:1 (1:1).

Giełda warszawska

dnia 26 kwietnia 1930.

Papiery Państwowe i obligacje	
4-proc. poź. inwest.	000,00 121,00 000,00
5-proc. poź. premj. dol.	075,00 000,00 000,00
5-proc. poź. konw.	000,00 055,00 000,00
Akcje w złotych	
Bank Handlowy	000,00—118,00
Bank Polski	172,50—172,75
Bank Zachodni	000,00—080,00
W. T. F. Cukru	30,50—31,00
Firley	34,00—000,00
W. T. Węgla	047,50—000,00
Cegielski	00,00—47,00
Modrzejów	00,00—09,50
Parowozy	000,00—020,50
Starachowice	19,00—18,75
Heberbusch	000,00—108,00

dnich województw prosił klub Ch. D. o zerwanie wszelkiej taktycznej łączności z socjalistami, wrogami Kościoła katolickiego. Wszyscy delegaci stanowisko p. red. Teski popierają.

Po wyczerpaniu porządku obrad imieniem zjazdu, p. J. Cywiński podziękował posłom za wygłoszenie referatów, poczem zamknął zjazd pochwaleniem Pana Boga.

Obrady zjazdu toczyły się rzeczowo i spokojnie. Pomimo sprzeczności w zapatrywaniach na niektóre sprawy polityczne, wszyscy delegaci stoją twardo i solidarnie przy sztandarze Ch. D. Rozjechali się do swych rodzinnych okolic, aby przekonywać społeczeństwo katolickie i polskie, że tylko silne centrum tj. Chrześcijańska Demokracja, może społeczeństwo i kraj wyprowadzić z obecnej go zamętu.

— Uroczystość tramwajarzy, którzy wczoraj święcili swój sztandar, miała przebieg niezwykle podniosły i miły. Ze względu na nawał materiałów innych, sprawozdanie z tej uroczystości podamy w jutrzejszym numerze.

Z życia towarzysztw.

XXI Okręg Wlkp. Związku Kół Śpiewaczych Konferencja prezesów i dyrygentów wszystkich towarzysztw śpiew. z wółudziałem zarządu XXI okręgu w sprawie konkursu o nagrodę wędrowną, odbędzie się w środę, dnia 30. bm. o godzinie 20 „Pod Lwem“.

Koło Absolwentów Szkół Wydziałowców. Roczne walne zebranie we wtorek 29. bm. o godzinie 19,30 w auli szkoły wydz. męskiej.

Piekarze polscy. Lekcja śpiewu we wtorek 29. bm. o godz. 6 „Pod Lwem“.

Bydgoskie Tow. Cyklistów. Dziś w niedzielę! trening na szosie szubińskiej. Zbiórka o godz. 18 przy koszarach ułańskich. Obecność wszystkich konieczna.

Do wszystkich pracowników kolejowych w służbie ruchu jak: dyżurnych, nastawniczych, zwrotniczych, telegrafistów i przetokowych. Dnia 28. bm. zwołuje się ogólne zebranie bez względu na przynależność związkową na godzinę 18,30 w sali w Mellera, plac Piastowski 2. Na porządku obrad sprawozdanie delegacji i przeczytanie memoriału.

Zebranie kierowników poszczególnych klubów sportowych, którzy chcą korzystać z boiska im. Swiały przy ul. Nakielskiej odbędzie się we wtorek 29. bm. o godz. 19 u p. Kleinerta przy ul. Wrocławskiej. Zarazem odbędzie się zebranie zarządu oraz komitetu poświęcenia boiska „Sokół“ V. Okole - Wilczak.

S. M. P. „Orzeł“. We wtorek, 29. bm. w salce obok kaplicy zebranie zarządu. Ważne sprawy, komplet pożądany.

Bydgoski Chór Męski. We wtorek, 29. bm. lekcia śpiewu o godz. 19,30 u p. Bielawskiego. O godz. 19 zebranie zarządu.

Bank Polski płacił w dniu 28. 4. 1930 r.

dolary amerykańskie	8,85—8,86
funt sterlingów	43,19 1/2
franki szwajcarskie	172,20
franki francuskie	34,84 1/2
marki niemieckie	212,09
guldeny gdańskie	172,73
szylingi austriackie	125,22
liry włoskie	46,56 1/2
korony czeskie	26,31 1/2

Notowania Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu.

POZNAŃ, dnia 26. 4. 1930 roku.

placono za 100 kg. w zł.

Żyto	22,00—22,50
Pszonica	42,50—41,50
Jęczmień przemiałowy	23,50—23,00
Jęczmień browarowy	23,50—25,50
Owies	19,75—20,75
Mąka żytnia 70 proc.	00,00—36,50
Mąka pszenna 65 proc.	63,00—67,00
Mąka żytnia 65 proc.	00,00—00,00
Otreby żytnie	12,50—13,50
Otreby pszenne	15,00—16,00
Wyka latowa	27,00—29,00
Peluszka	23,00—25,00
Rzepak	00,00—00,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Wiktorja	31,00—36,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Seradela	24,00—28,00
Koniczyna czerwona	150,00—170,00
Koniczyna biała	20,00—240,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta ołuszc.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	055,00—160,00
Przelot	10,00—120,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymetousz	42,00—50,00
Rajgras angielski	13,00—150,00
Tatarska	25,00—27,00

Stan wody na Wiśle dnia 28 kwietnia.

Kraków 2,66, Zawichost 1,26, Płock 0,99, Fordon 1,22, Grudziądz 1,39, Piekło 0,94, Einlage 1,98, Warszawa 1,25, Toruń 1,09, Chelmno 1,10, Korzeniewo 1,51, Tczew 0,87, Schienvorhorst 2,18

Starostwo Krajowe Pomorskie w Toruniu

zamierza oddać w drodze

przetargu publicznego

dla swoich Zakładów w Kołobrzewie, Chojnicach, Wejherowie dostawę na artykuły spożywcze i chemiczne:

- około 156.000 kg. mąki żytniej i pszennej
- 22.000 „ rozmaitych gatunków kasz, płatków ows., ryżu i grochu,
- 3.500 „ rozn. gatunków makaronów,
- 6.000 „ smalcu wieprzowego,
- 1.500 „ marmelady,
- 1.200 „ sera półtłustego,
- 1.600 „ kawy i kawy słodowej,
- 300 „ kakao,
- 2.000 „ cykorji,
- 3.000 „ cytryn,
- 200 „ sliwek suszonych,
- 8.300 „ cukru miątkowego i pudru,
- 300 „ miodu sztucznego,
- 12.000 „ soli kuchennej,
- 2.000 szt. rozma. proszków do piecz., legumin, olejków eet.
- 250 kg. rodzynek, migdałów, pieprzu, korzeni i inne przypr.,
- 41 beczek śledzi,
- 4.000 kg. mydła w kawałkach 1 kg. i szarego,
- 1.500 „ proszku do prania,
- 900 „ sody,

większą ilość rozmaitych oleji maszynowych, nafty, tłuszczy, wosku do froterowania, tranu, lisolu, pasty do obuwiu, świec i zapalek.

Oferty opiewające z napisem „Oferta na towary spożywcze i chemiczne” winna wpłynąć do dnia 14 maja b. r. godziny 9-tej pod adresem Krajowy Zakład Psychiatryczny w Kołobrzewie.

Wadium w wysokości 10%, wartości oferowanej dostawy należy złożyć w Kasie Krajowego Zakładu Psychiatrycznego w Kołobrzewie w gotówce lub w Państwowych papierach wartościowych według obwieszczenia Ministerstwa Skarbu z dnia 28. XII. 26. (patrz Monitor Polski nr. 2 z dnia 4. I. 27).

Otwarcie ofert nastąpi w czwartek, dnia 15 maja br. o godzinie 10-tej przed południem w Krajowym Zakładzie Psychiatrycznym w Kołobrzewie. Oferty na poszczególne rodzaje artykułów spożywczych i chemicznych są dopuszczalne.

Szczegółowe informacje co do warunków dostawy i rodzaju zapotrzebowanych artykułów przez poszczególne zakłady przesyła na żądanie Starostwo Krajowe Pomorskie, ul. Mostowa 13, telefon nr. 583.

Starosta Krajowy Pomorski

(10972)

(-) Łącki.

Ogłoszenie.

W czwartek dnia 1 maja br. odbędzie się w Brodnicy jarmark na

bydło i konie

Brodnica, dnia 22 kwietnia 1930 r.

Magistrat

(-) Mehlin, w z. burmistrz

Przetarg

na roboty związane z budową domu dla Dyrekcji Dróg Wodnych w Toruniu.

Dyrekcja Robót Publicznych w Toruniu ogłasza niniejszym przetarg na roboty ziemne, murarskie, żelazobetonowe, ciesielskie i blacharskie przy budowie domu dla Dyrekcji Dróg Wodnych w Toruniu. Oferty opiewające z napisem „Oferta na budowę Dyrekcji Dróg Wodnych” należy składać wraz z dowodem złożenia wadium w wysokości 50% od oferowanej kwoty w Dyrekcji Robót Publicznych (Urząd Wojewódzki pokój nr. 50). Termin składania ofert upływa dnia 10 maja r. b. o godz. 12-tej w południe, poczem nastąpi otwarcie ofert w obecności oferentów. Słabe kosztorysy można otrzymać w godzinach służbowych za opłatą 10 zł w Dyrekcji Robót Publicznych pokój Nr. 50, gdzie są również wyłożone do przejrzania rysunki.

Szczegółowe warunki przetargu ujęte są w przepisach Ministerstwa Robót Publicznych o oddawaniu robót L. III. 396/26.

Zastrzega się dowolny wybór oferenta.

Toruń, dnia 26. IV. 1930 r. (10903)

Dyrektor Robót Publicznych

(-) Dr. Inż. Nawrowski.

Przetarg przymusowy.

Dnia 29 kwietnia br. o godz. 10-tej, sprzedam przy ul. Wierzbickiego (róg Nowy Rynek):

8 płaszczy męskich wiosennych i 20 ubrań męskich.

10930)

Wozniak, komornik sądowy.

5631

Ogłoszenie.

Magistrat miasta Bydgoszczy - Decernat Elektrowni - sprzeda w drodze przetargu najwięcej dającymu:

- 1 maszynę parową stojącą, 2-cylindrową o mocy 250 KM., 165 obr./min., fabr. Maschinenfabrik-Buckau, na ciśnienie robocze 10 atm., z kondensatorem wtryskowym
- 2 dynamomaszyny prądu stałego, 6-biegunowe, 240 wolt, 300 amp.
- 6 tablic marmurowych każda 1800x600x30 mm z 2 przelącznikami trójbiegunowymi z opornikiem regulacyjnym i 2 amperomierzami
- 1 kocioł wodnorurkowy na ciśnienie robocze 10 atm. o powierzchni grzewalnej 155 m² z przegrzewaczem i rusztami płaskimi.

Pozatem:

- 4 prądnie 4-biegunowe, 225 amp., 240 wolt prądu stałego, 500 obr./min. z twornikami
- 2 koła pasowe, dwudzielne, Ø 2360x400 mm
- 1 koło pasowe „ „ 2000x600 „
- 3 koła pasowe „ „ 1150x400 „
- 1 wał transmisyjny Ø 110 mm, 5750 mm długości, dwudzielny z sprzęgłem patentowym
- 5 łożysk samosmarujących Ø 110 mm i inne materiały jak: pasy skórzaone, podstawy ściennie itd.

Wszystkie maszyny i przyrządy mogą być oglądane w godzinach od 8—15 w Elektrowni, ul. Dr. Emila Warmińskiego 16.

Bydgoszcz, dnia 26. IV. 1930 r.

(-) Inż. Régamey

miejski radca budowlany decernent elektrowni.

Sprzedaż przymusowa.

W wtorek, dnia 29. bm. o godzinie 9-tej rano sprzedawane będą najwięcej dającymu za gotówkę przy ul. Karpackiej 3-4:

brzydkę jednokonną.

Wałkiewicz, kom. sąd. z pol. w Bydgoszczy.

Mleczarnie nowoczesnie urządzone, zamierzają dostarczyć odsprzedawcom franko Bydgoszcz

mleko pełnotłuste po 22 gr. maślanke po 10 gr. oraz inne produkta mleczarskie.

Oferty poważnych sprzedawców-detalistów, mających zapotrzebowanie na większe ilości, skierować do Milch-wirtschaftlicher Verband, Bydgoszcz, Dworowa 49. (10966)

CZY JESTEŚ CZŁONKIEM „BIAŁEGO KRZYŻA“?

Zapisy przyjmuje się w Starostwie pokój nr. 3.

TAPETY

Pomorska 8. 5775

Wszelkie warzywo i rośliny kwiatów

ma do oddania 10968
Dom. Jeziorki-Koszt.
p. Wysoka pow. Wyrzyk.

RÓŻNE

Unieważniam skradziony list czeladniczy i świadectwa. Władystaw Dziamecki. 6284

Fasonowanie kapeluszy damskich i męskich Bydgoszcz, Pomorska 22/23. (16081)

Inteligent na dobrem stanowisku szuka niezależnej, szczerzej przyjaciółki celem wspólnych wycieczek. Oferty pod „Szczerzość” do Dzien. Bydg. 10954

Samochód ciężarowy do przewozu wszelkich towarów oraz wycieczek do wynajęcia. Nowodworska 24. (10958)

414-71 zgubiony numer samochodu odnieść za wynagrodzeniem Toruńska 177, I piętro, do godz. 9-tej rano. (10948)

Zrywam 10978 zaręczyny z panną Weroniką Ginterówną Łązyn, pow. Toruń. A. Ernest.

MATRYMONIALNE

Kawaler lat 26 z zawodu młynarz syn amerykańskiego, cichego u sposobienia, prosi zapoznać się z sympatyczną panną mającą gotówki do 6 tys. zł, młoda wdówka niewykluczona. Of. składając pod „St. i Sz.” do agencji Dzien. Bydgoskiego Tczew. 10982

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb - jedno słowo l, w, z, a - każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.

SPRZEDAŻE

Dom
i każdy przedmiot sprzedaje natychmiast jeżeli kupujący dostanie fotografie. Fotografie nakorzystniej „Wiel” Marszał. Focha 11. 6269

Zakład
fryzjerski damsko-męski z oddzielnymi lokalami z liczną stałą klientelą, w dobrem położeniu w Bydgoszczy z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Of. skierować pod „J. S.” do filij Dz. Bydg. 6303

Kamienie.
Sprzedam 26 m. kamieni tłuczonych (Kopfsteine) i 70 m. kamieni na szorę. Seitz, Koronowo, Przyrzecze. 10924

Realność
5-cio morgowa wraz z wolnym budynkiem i zabudowaniami gospodarczymi w Bydgoszczy okazują się na sprzedaż. Wiad. w Dz. Bydg. 10934

Zakład
fryzjerski z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Cena 3.000 zł. Oferty do Dzien. Bydg. pod „D. Z.” 10986

Kuchnia
z mieszkanem sprzedam. Gdzie? wskaże L. Bydg.

Sklep 10975 z całkowitem urządzeniem przy ulicy Gdańskiej do odstąpienia, nadaje się na każdą branżę (przy sklepie znajdują się 2 lokale). Reflektanci zechcą się zgłosić dnia 30 kwietnia w hotelu „Pod Orłem”, portier wskaże.

Singera
maszynę damską sprzedam tania. Fiszlewiec, Senatorska 70. 10925

Kuchnie
100 zł. Mazowiecka 4, stolarnia. (6270)

Bufet 6271 kredens, Sowińskiego 2.

Wózek
dziecięcy sportowy, mało używany, sprzedam. Chrobrego 17, III ptr. prawo. 6287

Rower
nowy tania sprzedam Wróblewski, Plac Piastowski nr. 12. 6280

Radjoapararat
4 lampk., nowy na wszystkie stacje Europy przez głośnik, stale cewki do przelączania na długie i krótkie fale, bardzo tania na sprzedaż, także kompl. furządzenia na długoterminowe spłaty. Kilian, Marcinkowskiego 11. 10967

LEKCJE

Samodzielne
prowadzenia ksiąg i bilansowości wyuczam gruntownie w ciągu 2 miesięcy. Ewertowski, Długa 19, II. 10960

POSADY WOLNE

Potrzebny 10971 mistrz piekarski i cukiernik samotny lub żonaty bezdzietny, fachowiec z dobrymi świadectwami i papierami egzaminu mistrzowskiego. Zgłoszenia z podaniem pensji proszę skierować do Cukierni I. Hendrich, Kartyzy.

Podróżujący
na cukierki na miasto Bydgoszcz, potrzebny. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. (6277)

Poważna
firma poszukuje na dobrą stałą posadę przedstawicieli. Wymowni panowie i panie (pielęgniarki i pielęgniarki) którzy już podróżowali dla ksiątek lekarskich mają pierwszeństwo. Miesięczny dochód według zdolności 800 zł i więcej. Zgłosz. osobiste z dokumentami 9-12, 3-5. Gdańska 125, Polski Instytut Wydawniczy. 10983

Samodzielnia
pani, która pracowała już w cukierni, może objąć posadę od d. 1. V.-1. VI. Wynagrodzenie według umowy na procenta lub stałą pensję. Kaucję wymaga się. Zgłoszenia do f-y Hendrich, Kartyzy. 10970

30-40 brukarzy
wykwalifikowanych na ułożenie ca. 80.000 m² półbruku w łukach (bogenpflaster) potrzebują zaraz. Wojciech Olszewski, budowa drogi Wielka-Wieś, Jastrzębia Góra, pow. Morski, st. kol. Wielka Wieś. (10977)

Poszukuje
zaraz sprzedawcę wladającą językiem polskim i niemieckim. Filchner, mistrz rzeźnicki, Tczew, ulica Marszałka Piłsudskiego. 10981

Krawcowe
przyjmę. Długa 27. (10961)

Stołowego
z kaucją 500-600 zł poszukuje się. Adres wskaże Dz. Bydg. 6273

Służąca 6287
potrzebna. Sienkiewicza 29.

Starsza (10964)
służąca potrzebna zaraz. Zgł. Hetmańska 14, II p.

Bufetowa
zawodowa i z kaucją potrzebna. Osobiste zgłosz. lub piśmienne z fotografią. Restauracja, Grunwaldzka nr. 127. 10937

Służąca
potrzebna. Gdańska 40, Siwczyńska. 6285

Służąca
uczciwa, pracowita, z dobrymi świadectwami, Kochająca dzieci, może się zgłosić ulica Śniadeckich 48b, parter lewo. 10985

Służąca 10955
z objęciem wszystkich prac domowych i samodzielnie gotowaniem, dobrymi świadectwami, potrzebna zaraz lub od 15.5. Zgł. Zduny 6a, parter.

POSADY POSZUKUJĄ

Gospodyni
w średnim wieku, obeznaną z gospodarstwem wiejskim i miejskim, umiejącą gotować i zaprawiać, mogąca się wykazać dobrymi świadectwami poszukuje posady od 15 maja, okolica obojętna. Zgłosz. maj. Augustowo p. Brodnica p. Niem.-Brzezie pod „Gospodyni”. 10980

Czeladnik
piekarski z 6 letnią praktyką, obeznaną w cukiernictwie poszukuje pracy zaraz. Miejscoość obojętna. Waclaw Jułkowski, Dębinnie, poczta Lipiny, pow. Chodzież. (6276)

DZIERŻAWY

Wydzierżawie
zaraz 2 pokoje na letnisko w stronie Smukaly. Las, jezioro, produkta na miejscu. Garbary 11, Romański. (10941)

Wydzierżawie
natychmiast skład przy- legiem mieszkaniem 2 pokojowym i kuchnią. Wiadomość Dworcowa 30a, kiosk. 6293

Interes
rzeźnicki w dużej wsi kościelnej nad morzem, gdzie dużo letnisk do wydzierżawienia. Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „Letnisko”. (10979)

Lokal
na biuro lub warsztat wynajmę. Langer, Śniadeckich 6. (6272)

Skład
próżny z mieszkaniem do wynajęcia. Warda, Białosiłwie. 10640

MIESZKANIA

Pokój
i kuchnia. Nakielska 22, Głowczewski. 10927

2 pokoje
z kuchnią, komorne zgóry, pośrednicy wykluczeni. Szczecińska 5. 6297

POKOJE

Mały
pokój meblow. z elektr. oświetleniem do wydzierżawienia, ul. Kordeckiego nr. 34b, I. (10923)

Pokój
na 2 osoby ew. 1 od maja do wynajęcia. Ossolińskich 19, I prawo. (10539)

Pokój
wynajmę inteligentnej osobie. Chwytwo 15 II piętro lewo. 10987

Pokój
frontowy dla lepszej osobby. Dworcowa 56, III lewo. 6268

Pokój
tani, osobne wejście do wynajęcia. Hetmańska 12 I ptr. lewo. 6286

Pokoje
słoneczne z balkonem do wynajęcia dla młodzieży uczącej się. Świętojańska nr. 22, I. ptr. lewo. (10942)

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Nakielska 8, II ptr. prawo. (10959)

Pokoje
dobrze umebl. duży i mały dla lepszych panów do wynajęcia. Św. Trójcy 22 a I prawo. 6295

Pokój
dla lepszego pana. Jakowskiego 29, III piętro lewo. (10968)

Pokój
elegancki wynajmę. Kociuszki 34, II lewo. 6308

Dobrze
umebl. pokój frontowy z balkonem tylko inteligentnemu panu. Cieszkowskiego 15, II pr. 6279

1-2
umeblowane pokoje z urządzeniem kuchni małej. Garbary 11, dom tylny, I. ptr. lewo. (10949)

Pokój
dla dwóch osób może być do wynajęcia. Ossolińskich 19, I p. l. 6309

Pokój
umebl. z urządzeniem kuchni. Szczecińska 5. (6296)

Pokój
umebl. dla jednego lub dwóch panów. Pl. Piastowski 10, part. prawo. (6274)

Pokój
umeblowany z całodziennym utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Śniadeckich 52, II prawo. 10956

Pokój
umebl. do wynajęcia. Ul. Gdańska 48, III ptr. l. wejście Św. Jańska. (6299)

Pokój
z osobnym wejściem i częściowo umeblowany, z urządzeniem kuchni zaraz do wynajęcia. Promenada 40, III p. 6305

Pokój
słoneczny dam bezpłatnie gimnazjaście za pomoc w naukach. Zgłosz. pod „Pomoc 36”, filja Dzien. Bydg. (6278)

Pokój
dobrze umebl., osobne wejście wynajmę. Powalowska, Gdańska 41. (6290)

Pokoiki
do wynajęcia najchętniej bez pościeli. Ul. 3 Maja nr. 17, III ptr. p. (6289)

Wspólny
pokój. Sienkiewicza 11 a, II ptr. lewo. 6307

Pokój
z utrzymaniem. Gdańska nr. 137, III. 6282

Pokój
do wynajęcia. Mazowiecka 29a, Walent. 6283

Umeblowany
pokój bez pościeli do wynajęcia. Wileńska 6, Górzniński 6306

POLECENIA

Reperują spuszczoną oczka u pończoch, Henryka Dietza 4. 22542

L. Łanki kanapy, klubowe garnitury i materace najtaniej i z gwarancją tylko u Andrzeja Nowaka, Welniany Rynek 5-6. 4019

Pomaki. Nagrobki najtaniej, również przedstawianie, odświeżanie tylko w fabryce „Polon” Bydgoszcz, Gdańska 107. 10689

Bieliznę męską gładką i luksusową wykonuje „Alicja”, Jagiellońska 22, I p. obok Województwa, tel. 1179. (9158)

SPRZEDAŻE

Wielki wybór kamienie, majątków, folwarków, gospodarstw, gościńców, cegielni, tartaków, hoteli, restauracji, cukierni, piekarni, interesów handlowych, przemysłowych poleca na dogodnych warunkach do kupna biuro Pogoń, Dworcowa 80.

Sprzedam gospodarstwo w Luzinie, powiat morski, 30 mórg w tem 7 mórg łąki z torfem, cena podług umowy, kościół i stacja kolejowa na miejscu nadaje się na parcelację budowlaną. Dobra komunikacja do Gdyni, gospodarz Ant. Klock, Luzino, pow. Morski. (10679)

Z powodu śmierci zaraz na sprzedaż gospodarstwo 71,75 mórg, rola I kl., kompl. inw., żywy i martwy, budynki w najl. porządku, dom 5 pok., żadnych hipotek. Cena 50.000. Zaręczn. pow. Żnin, Wlkp. Kriete, poczta Dzwierzewo. 10688

Oberża pierwszorzędną i 20 mórg roli, 4 mórg ogrodu jedyną w dużej wiosce kościelnej i dobrej okolicy, powiat Chelmino, obrót roczny 100 tys. zł., pewna egzystencja jest na sprzedaż, cena i wpłata podł. umowy. Refl. z większym kapitałem zechcą nadesłać zgł. do Dzien. Bydg. pod „Oberża”. (10428)

Warsztat blacharsko - instalacyjny pod znaną firmą zaprowadzony w bardzo ruchliwym mieście pow. na Pomorzu, maszynami i towarami zaraz do objęcia, wpłata 4-5 tysięcy zł. Tylko poważni reflektanci zechcą swe zgł. skierować do Dz. Bydg. pod „Z. D. nr. 5001”. 10238

Sprzedam 2 domy piętrowe, 2 ogrody owocowe, 4 lok. i dla kupującego 4 pok. z kuch. Cena podł. umowy. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. (10900)

Świeżona. Sprzedam mój klozek (owoco, cukierki, czasopisma itd.), koncesja na wyzyskanie piwa i wina Inwalidzie pewna, w miejscowości kuracyjnej powiatu nadmorskiego, jedyny w miejscu i w najlepszym punkcie miasta, z urządzeniem ewtl. z zapasami towarów według faktury, zaraz do objęcia. Gotówki ca 8.000 zł. Jan Ledziński, Swiecie n/W. Ul. Św. Wincentego 3. 10520

Prywatna realność handlowa z dobrze prosperującym składem kolonialnym, również piekarnią, ca. 1/2 morgi ogrodu, duże stajnie, za 15 000 gotówką na sprzedaż. Zabudowania maszynowe nowe, dom 12 pokoi, ubikacje wszystkie, pod sklepieniem. Adale Tempel, Sokolec p. Sokolec pow. Chodzież. 6281

Plac 3 budowlany z małym domem, tania na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dzien. Bydg. (10901)

Sprzedam (6194) urządzenie skladowe kompletne. Hetmańska 25.

Dom z dwoma składowi i pomieszczeniami przynależnymi miesięcznie 1000 zł dzierżawy, blisko Gdyni na sprzedaż, cena podług umowy. Adres wskaże Dz. Bydg. 10533

Mleczarnia w dobrej okolicy do nabycia zaraz, gotówki potrzeba do 3000 zł. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Mleczarnia”. 10893

Mebel 10487 Niebywała tania sprzedaż mebli, mało użytych pochodzących z pierwszych fabryk: sypialnia i jadalnia mahoniowa po 1000 zł., szafa mahon. do garderoby 300, biblioteka mahon. 200, 2 duże lustro mahon. 300, szafy deb. i orzech. z lustrami 200-400, 2 jadalni dęb. 600 i 1000, męski pokój 1200 poleca Magazyn Mebli „Górnoślązaków”, Sniadeckich 56, róg Gdańskiej 25. tel. 1025.

Rower (10580) (wyścigowy) jak nowy korzystnie na sprzedaż. Choloniewskiego 2 w podw.

Fiat 509, limuzyna 4 osobowa, w bardzo dobrym stanie mało używany tania sprzedam. Zgł. T. P. 101 Dz. Bydg. 10475

Garnitur parowy „Marszałek” do młócenia do wyremontowania tania na sprzedaż. St. Przybylski, Szubin. 6224

2 saloniki mahon. 700 i 1000, kanapa i fotel mahon. 250, skrzydło pianino mahon. 700, biurka i toaletki damskie 140-160, fotele gobelin i skórzane 120-150, stół rozsuwany 70-200, garnitur klubowy 450, oprócz wiele innych ładnych mebli tania i na zamianę, dogodne warunki poleca Magazyn Mebli „Górnoślązaków”, Sniadeckich 56, róg Gdańskiej 25. Tel. 1025. (10488)

Tania sprzedaż maszyn mleczarskich w dobrym stanie: 2 wirówki 500-800 l. Alfa-Westfalja, 2 masielnice 200-100 l. przerob., 2 baseny do mleka 400-250 l. miedziane, transmisja z szajbami 2 1/2 m., 3 stojaki 120-30 l., 2 mierniki 2 l. aparat Gerbera 12 pro. pompa do mleka i pompa do wody ręczna, chłodziłki miedziane 700 gdz., ogrzewacz miedz. Położenie na mleczarni bez konkurencji. M. Filarska, Jezewo, pow. Swiecie. (10678)

Wózek dziecięcy 15 zł sprzedam. Długa 27. Kłaczkowski. 10962

Mebel mało używane z powodu wyjazdu zaraz na sprzedaż. Wiadomość: w Dzien. Bydg. (10939)

Maszyna 10953 do wyrobu dachówek cementowych oraz maszyna podwójna fałcówka z 800 płytami podkładowymi, prawie nowa na sprzedaż W. Koerber, Białosłowie.

Szplisy 10929 oddaje, 4 zł za 1000, stacja załadowania. Zawiasewski Bydgoszcz, ul. Ugory 10.

Sprzedam powózek samozjazdówkę zupełnie nową. Zerull, Kwiatowa 2. 10913

KUPNA

Poszukuje dla poważnych reflektantów dzierżawy majątku od 600 do 900 mórg i 300 do 400 mórg jak również mniejszych gospodarstw. Łaskawe zgłoszenia do biura Pogoń, Dworcowa 80.

Poszukuje majątków od 300-2000 mórg lub większej dzierżawy, wpłata odpowiednia. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Majątek 300”. (10099)

Poszukuje domu z dobrym oprocentowaniem, placę gotówką. Of. do Dz. Bydg. pod „Gotówka”. 10098

Kupię natychmiast używane urządzenia do kolonialki i kilka stołów restauracyjnych i krzesel. Of. „G. L.” do filii Dz. Bydg. (10932)

LEKCJE

Francuskie kursa Sekwana i polsko-francuska szkoła p. prof. Marij Régamey, Cieszkowskiego 20, będą ponownie otwarte po ferjach świątecznych w dn. 29 b. m. (10945)

POSADY WOLNE

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowo-korespondencyjne profesora Sekułowicza, Warszawa, Żorawia 42e. Kursy wyruczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupańskiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, piśmowni i gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żadaje prospektów. 8184

20 zł dziennie 2-3 godziny przyjemnej i nie uciążliwej pracy domowej zapewniam W. P. powyższy zarobek. Stanowczo uczucia propozycja. Wystarczy poczłtówka z adresem W. P. Firma „Carbon”, Gdynia. 9854

Agenci i organizatorzy losowi jako też ci, którzy nimi zostać pragną, otrzymają przy sprzedaży obligacji promiowych (losowych) najwyższą prowizję i najlepsze warunki już przy pierwszej racji. Ze względu na nowe grupy losowe — duży zbył zapewniony. Zdolnym dajemy woitny bilet kolejowy i wysokie pensje. Wszystkie pouczamy. Oferty: Lwów, Bank Spółdzielczy, Plac Akademicki 4. (10187)

Akwizytorów dwóch dzielnych na rejon poznański możliwie z brzozy olejowej poszukujemy. Tylko dzielni i rutynowani sprzedawcy mogący podać odpowiednie referencje zechcą złożyć oferty do „Par” Aleje Marcinkowskiego 11, pod „17,59”. 10618

Poszukujemy zdolnych zastępców i organizatorów do sprzedaży obligacji państwowych na dogodnie spłaty, dajemy bardzo korzystne i wysokie warunki prowizyjne, ewentualnie stałą pensję. Zgł. Bydgoszcz, 3 Maja 19, parter prawo. 10485

Apteka pod „Orlem” w Działdowie poszukuje z eńską siłą pomocniczą, obeznaną z defekturą i ekspedycją, władającą także językiem niemieckim. Przy zgłoszeniu uprasza się dołączyć odpis ostat. 2 świadectw. 10249

Poszukuje agentów domokrajnych, z brzozy obrazów. Adres Purol, kartuzy, Gdańska nr. 29. (10682)

Podróżujący zarobi podbocznie 30-50 zł dziennie. Kaucja 100 zł. Ulica Świętojańska 16, I piętro od 4-7. Czerwińska. 10918

2 korespondentki polsko-niemieckie, umiające blygle pisać na maszynie i stenografować w obu podanych językach. potrzebne. Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędn. Oferty piśmienne w języku niemieckim skierować do firmy: Fabryka rowerów „Tornado”, Bydgoszcz, Dworcowa 18d. 10576

Agenci i organizatorzy losowi jako też ci, którzy nimi zostać pragną, otrzymają przy sprzedaży obligacji promiowych (losowych) najwyższą prowizję i najlepsze warunki już przy pierwszej racji. Ze względu na nowe grupy losowe — duży zbył zapewniony. Zdolnym dajemy woitny bilet kolejowy i wysokie pensje. Wszystkie pouczamy. Oferty: Lwów, Bank Spółdzielczy, Plac Akademicki 4. (10187)

Poszukujemy zdolnych zastępców do sprzedaży losów na raty! Nasi zastępcy zarabiają miesięcznie ponad zł 4000, nie ponosząc żadnego ryzyka, ponieważ wszelkie na raty sprzedane promiówki i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje, patent P. K. O. Piszcze natychmiast. „Najwyższa prowizja” Par, Lwów, Akademicka 14. (8120)

Piekarz-cukiernik samodzielny może się zarządzić. Szub. Winnica 57. 10614

Poszukuje dobrego szoferka zaraz, kaucja 500 zł pożądana. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „500 zł”. 10892

Krawiec na pracę miarową. Winc. Pola 11. 10951

Krawiec do prasowania płaszczy damskich oraz służących z dobreimi świadectwami zgł. się Podwale 5 podw. II piętro. 10899

Pianista(ka) i jazz - bandzista (cellista) potrzebni od 15. V. Zgł. do filii Dz. Bydg. Dworcowa pod „Muzyka”. (10677)

Młodszy pianista wolny zaraz. Of. do filii Dzien. Bydg. pod „Młodszy”. 6255

Fryzjerka (10611) manikurzystka potrzebna zaraz. Fr. Switalski, Wąbrzeźno, ul. Kolejowa 71.

Starsza kucharka do internatu szkoły rolniczej męskiej w Bielawkach, poczta i stacja Pelplin, potrzebna od 1 maja 1930 r. Warunki: wolne mieszkanie i utrzymanie, oraz 50 zł miesięcznie, płatne zdołu. Zgłoszenia kierować do Dyrekcji szkoły rolniczej Bielawki p. Pelplin. (10512)

Panienci mogą się nauczyć szycia przy własnej garderobie. Świętojańska 13, I. (6252)

Służąca potrzebna. Restauracja, ul. Sniadeckich 45. 6294

Uczeń krawiecki potrzebny. Grunwaldzka 150. 10950

Czeladnik krawiecki zaraz potrzebny. Gdzie? wskaże Dzien. Bydg. (10933)

Poszukuje 6247 dziewczyny przychodniej do pracy w kuchni od 1. V. 30. do Kasy Podoficerskiego 62 p.p., Warszawka. Baranowska.

Służąca umiająca samodzielnie gotować z własną pościelą potrzebna. Ernsdorf Św. Trójcy 6b, parter lewo. 10920

Służąca potrzebna zaraz. Kordeckiego 15. Holka. (10912)

Służąca uczciwa, moralna, czysta, potrzebna od 1. V. do wszelkich prac domowych do dwojga osób. Dworcowa 94, II p., od 7-8 wiecz. Jezewski. (6291)

Panienka 10688 do biura, która zamieszkuje przy rodzicach w Bydgoszczy, potrzebna od 1 maja. Oferty z podaniem pretensji przy dołączeniu własnoręcznie napisanego życiorysu i ew. odpisów świadectw do Dz. Bydg. pod „Koin”. 10518

Dzielnego 6297 pomocnika krawieckiego na konfekcję damską, mówiącego po niemiecku, poszukuje na stałą posadę Warsztat mód, A. Grabowska, ul. Dworcowa 78.

Dziewczyna (6071) do dzieci bez spania może się zgłosić. Bocianowo 19, I piętro lewo w Błędkich.

Chłopiec do posyłek, lat 15, potrzebny. Górski, malarz. Podgórna 24. 10898

Służąca potrzebna. Pomorska 3, parter. 6301

Poszukuje chłopca do paszenia krów na wieś. Garbary 11, Romański. (10940)

POSADY POSZUKUJĄ

Zboźowiec z 12-letnią praktyką na kierowniczych stanowiskach, zarazem rutynownym ksiązkowym bilansista, zamierza zmienić posadę, świadectwa pa. Najchętniej jako kierownik filji przedsiębiorstwa zbożowego lub miyna ewtl. i innego. Na zyczenie kaucja 5-7 000 w gotówce. Of. do Dzien. Bydg. pod „Posada”. 10678

Prasowaczka 10694 sztywnej bielizny żelazem zwykłym i maszyną gazową, również prasowaniem garderoby damskiej poszukuje posady zaraz lub później. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Prasowaczka”.

Szofer kawaler, lat 26, kowal-słuszar, dobry kierowca, który prowadził centralę elektryczną, zna również obsługę motora ropowego Dysla, poszukuje posady. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Kierowca”. (6262)

Osoba młoda inteligentna szuka posady gospodini na probostwo lub samotnego pana. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „MO”. 10671

Młodzieniec z 2 letnią praktyką biurową poszukuje posady. Oferty do filii Dz. Bydg. pod „Młodzieniec”. (6256)

Ksiązkowa 10680 bilansistka znaj. żurnal amer., zna również język polski i niemiecki z 6 letnią prakt. w spedytorstwie poszukuje posady zaraz. Oferty pod „Bilansistka” do Dzien. Bydg.

Cukiernik specjalista na karmelki twarde i nadziewane długoletnia praktyka, pracował w kraju i zagranicą poszukuje posady. Zgł. do „Par”, Toruń, pod „Cukiernik”. (10902)

DZIERŻAWY

Skład zaraz do oddania. Gdańska 39. (6342)

Poszukuje dzierżawy składu kolonialnego z coółkówek rolni, najchętniej na wsi, wprost od gospodarza, możliwie zaraz. Łaskawe oferty upraszam do Dz. Bydg. pod nr. „3000”. 10421

Garaż do wynajęcia. Grunwaldzka 17. 10895

Ubikacje 90 m², światło, prąd, telefon do wydzierżawienia Wiad. Dworcowa 80, skład. Tamże na sprzedaż maszyn do pisania Continental-Underwood (mały). 6249

Poszukuje 10684 składu z urząd. lub bez z mieszkaniem. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „L. L.”

Ubikacje na garaż, warsztat, składowiec z elektrycznością, wodą, telefonem zaraz wynajmę. Sienkiewicza 61 gospodarz. 10518

MIESZKANIA

6 pokoi z kuchnią od 1 maja do wynajęcia. Solec Kujawski, Kościuszki 23. (10891)

Mieszkanie dwupokojowe z kuchnią i meblami zaraz do wynajęcia. Adr. wskaże Dz. Bydg. (6264)

Mieszkanie 3-4 pokojowe z wygodami, poszukuje. Plac odstępny lub kilkaletnią dzierżawę zgóry. Oferty do filii Dzien. Bydg. pod „K. 100”. (6265)

Pokój 6261 umebi. z kuchnią i komórką do wynajęcia. Bielawki, Małachowskiego 4.

Mieszkanie pokój i kuchnie wynajmę. Wiadomość Lubelska nr. 32, Knapik. 10910

POKOJE

Pokój umebi. dla 2 panów do wynajęcia. Babią Wieś 3c, parter lewo. 10611

Pokój dla 2 panów do wynajęcia. Długosza 12, I ptr. lewo. 10687

Stancja dla uczniów i szkół średnich wolna. Adres wskaże filija Dz. Bydg. (6253)

Pokój czysty słoneczny. 20 Stycznia 27, I lewo. (6267)

Pokój dla pana. Wileńska 12, II lewo. 6258

Pokój dobrze umebi. z niekrepującym wejściem, z utrzymaniem lub bez zaraz do wynajęcia. 3 Maja 16, II lewo. 6257

Pokój umebi. Dworcowa 5, I lewo. 6266

Pokój do wynajęcia. Gdańska nr. 107. 6248

Pokój dla bezdzietnego małżeństwa lub 2 panów. Niszczota, Sniadeckich 31, III p. 6259

Pokój 6263 umebi. do wynajęcia. Błonia 23, III piętro lewo.

Umieblowany pokój do wynajęcia odremontowany. Oglądać od 15-17-tej. Wileńska 10 I ptr. prawo. 6250

Pokój pianinem, utrzymaniem do wynajęcia. Błonia 2, II p. lewo. (10685)

Pokój z utrzymaniem. Król. Jądwigi 7, parter. (6260)

ładny słoneczny pokój dla pana do wynajęcia. Paderewskiego 33, wys. parter. 6302

Pokój 6292 dla solidnego pana z utrzymaniem lub bez. Marcinkowskiego 10, I ptr. pr.

Pokój umebi. ew. z utrzymaniem, z osobnym wejściem do wynajęcia. Ul. Gdańska 39, II ptr. 10943

Pokój umieblowany dla jednego pana lub małżeństwa. Welniany Rynek 13. (10936)

Pokój umebi. do wynajęcia. Jeżućka 11, parter. (10947)

Pokój wynajmę. Kordeckiego 14, I prawo. 10946

Pokój pani. Długa 17, II piętro podw. 10938

Pokój wynajmę. Sienkiewicza 57 II prawo. 6302

Pokój Błonia 9, II prawo. (10914)

Pokój umebi. dla małżeństwa. Rycerska 5, skład. (10917)

Pokój 10911 umebi. wynajmę. Jackowskiego 2, I ptr. prawo.

Pokój umebi. po wynajęciu. Długosza 9, II p. (10928)

Pokój 10896 umebi. ew. dla bezdzietnego małżeństwa wynajmę. Grunwaldzka 17.

Pokój dla 2 lepszych panów z osobnym wejściem, II-gie schody w sieni. Grodzka nr. 16, I ptr. 10919

Pokój z balkonem dla dwóch panów tania. Garbary 24, I l. (10915)

Pokój elegancki z pełnym utrzymaniem do wynajęcia. Pomorska 3, part. lewo. (6300)

RÓŻNE

Lotnisko 10 km. od Bydgoszczy z komunikacją autobusową, ślicznie położone, własny park, woda, lasy, pokoje na I piętrze i parterze, może być z prowadzeniem własnej kuchni. Waszak, Lisiogon powiat Bydgoszcz. 10897

Przyszłość przepowiednia podług chiromacji - astrologji, przyjeżdżna. Plac Piastowski 7, I piętro. (8547)

Wypożyczam samochód ciężarowy. Kujawska 27, tel. 1864. (10935)

30.000 zł 10952 na I hipotekę na kamienicę w Brodnicy poszukuje się. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Hipoteka”.

20-30.000 zł pożyczki poszukuje. Dośćsteczne zabezpieczenie i wysokie oprocentowanie kapitału zapewnione. Of. pod „Pożyczka” do Biura Ogłoszeń IRO Bydgoszcz. Herm. Frankogo 3. (10137)

Nie zwracać... mi Pan kontrafady... nie żądam palonego jeźmienia, który wodę farbuję, tylko „Piwomeł” preparat do wyrobu piwa domowego z prawdziwym ekstraktem słodowym, który obfituje w witaminy, białko i sole mineralne a zatem składniki odżywcze i wzmacniające. Kartonik na 12 litr. piwa zł. 2.- Do nabycia w drogerjach i składach kolonialnych. 6254

Zgubiona książeczkę wojskową na nazwisko Franciszek Cieślewicz unieważniam. (10944)

„50” Odpowiedź w Dz. Bydg. pod znakiem wymienionym w liście. 6251

„Czeremcha” List otrzymałem lecz bez adresu. Proszę o złożenie oferty do filii Dzien. Bydg. pod „J. W.” (10683)

Zginal piś Buldog za wynagr. oddać. Leszcz, Lubelska 34. (10921)

MATRYMONIALNE

Chcesz się ożenić lub wyjść za mąż szybko i dobrze zgłoś się do największego biura matrymonialnego „Postęp” Warszawa, Senatorska 38, wysyłamy kilkadziesiąt ofert za załączeniem. (10328)

Kawaler lat 28, kupiec, posiadający skład kolonialny i piekarnię, przysył 100 mórg ziemi wartości 100 tys. zł, szuka znajomości przystojnej i młodej pani celem ożenku, które mają zamilowanie do kupiectwa z majątkiem 25-30.000 zł celem spłaceniu rodozństwa. Oferty do Dz. Bydg. pod „Kupiec 28”. (10890)

Przetarg przymusowy. Nieruchomość położona w Bydgoszczy i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Bydgoszcz tom 42 wykl. 1588 i Bydgoszcz tom X wykl. 325 na imię Aleksandra Gwiazdowskiego inżyniera w Warszawie zostanie w drodze egzekucji **dnia 17 czerwca 1930 r. o godz. 11 przed poł.** wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr. 13, a) Nieruchomość Bydgoszcz tom 42 wykl. 1588 zabudowana położona przy ul. Gdańskiej 74 obszaru 0,15 57 ha, parcela 923/154 karta mapy 2 art. matrykuły 1462 ks. podatku budynk. 1498. b) Niernch. Bydgoszcz tom X wykl. 325 ogród demowypolozony przy ul. Kościuszki obszaru 0,08 73 ha parc. 922/154 karta mapy 2 art. matryk. 1820. Wzmiankę o przetargu zapisano w księgach gruntowych dnia 14 stycznia 1929 r. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozszerzeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia i kosztach sądowego dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. (10906) Bydgoszcz, dnia 16 stycznia 1930 r. **Sąd Powiatowy.**

Uchwała. Postępowanie upadłościowe. Co do majątku Maurycego Wilhousego właściciela firmy Bydgoska Fabryka Parkietów Tartak Parowy w Bydgoszczy wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 26 marca 1930 o godz. 18 po połud. postępowanie upadłościowe, ponieważ dłużnik zawnioskował otwarcie postępowanie nad swoim majątkiem. Zarządcą masy upadłościowej mianuje się adw. Cisewskiego z Bydgoszczy. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 24 maja 1930 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 182 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 2 maja 1930 roku o godz. 11 przed poł., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 4 czerwca 1930 r. o godz. 11 przed poł. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu wzgl. uiszczać się z długu, a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 26 kwietnia 1930 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których miałby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. (10957) Bydgoszcz, dnia 26 marca 1930 r. **Sąd Powiatowy.**

Przetarg przymusowy. Nieruchomości położone w Bydgoszczy i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Kapuścińska Małe wykl. 26, 46, 53 i Kapuścińska Dolne wyk. 47 na imię Firmy „Oswa“ Fabryka płyt klejonych Sp. Akc. w Bydgoszczy zostanie w drodze egzekucji **dnia 1 lipca 1930 o godzinie 11 przedpołudniem** wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój Nr. 13. Nieruchomość Kapuścińska Małe wyk. 26 składająca się z parcel 206/22 et 404/22, 625/22, 606/22 i 627/22 obszaru 5 ha. 10 a 64-ym 2, czysty dochód 14,70 tal. wartość użytkowa 150 mk. położona przy ul. Fordońskiej a stanowiąca rolę matrykuła art 23 ks. podatku budynkowego l. 9. Nieruchomość Kapuścińska Małe wyk. 46 składająca się z parcel 816/3 i 317/3 etc. obszaru 2 ha. 55 a 56 m 2 czysty dochód 3,53 tal. wartość użytkowa 150 mk. matrykuła art. 46 ks. podatku budynkowego 1,40 nieruchomości zabudowana położona przy ul. Harcerskiej. Nieruchomość Kapuścińska Małe wyk. 55 składająca się z parceli 628/22 etc. obszaru 13,26 a matrykuła art. 54 ks. podatku budynkowego 1,45 wartość użytkowa 7,52 mk. nieruchomości zabudowana położona przy ul. Fordońskiej. Nieruchomość Kapuścińska Dolne wyk. 47 składająca się z parcel 622/44, 623/46 i 624/44 obszaru 3 ha 75 a 23 m 2 matrykuła art. 54 ks. podatku budynkowego 1,96 czysty dochód 2,78 tal. wartość użytkowa 7.000 mk. rola łąka i zabudowana nieruchomość. Wzmiankę o przetargu zapis. w księdze grunt. 12. III. 30. Niniejszem wzywa się wszystkich, których prawa w chwili zapisania wzmianki o przetargu nie były w księdze gruntowej uwidocznione, aby się z nimi zgłosili najpóźniej w dniu przetargu, przed wezwaniem do wnoszenia ofert i prawa te uprawdopodobnili, gdyby wierzyciel im przeczył. W razie niezastosowania się do powyższego wezwania, prawa te przy oznaczeniu najniższej oferty nie zostaną wcale uwzględnione, a przy rozdziale ceny kupna dopiero po rozszerzeniu wierzyciela i innych prawach. Zaleca się na dwa tygodnie przed terminem podać na piśmie albo do protokołu sekretarza sądowego dokładne obliczenie swych roszczeń w kapitale, odsetkach, kosztach wypowiedzenia kosztach sądowe, go dochodzenia swych praw, oraz oznaczyć pierwszeństwo, którego się żąda. Tych, którym służy prawo sprzeciwienia się przetargowi, wzywa się, aby przed udzieleniem przybicia targu postarali się o umorzenie lub zawieszenie postępowania, gdyż inaczej prawo ich odnosić się będzie zamiast do nieruchomości, tylko do uzyskanej ceny kupna. (10905) Bydgoszcz, dnia 3 kwietnia 1930 r. **Sąd Powiatowy**

Licytacja.
Dnia 29. IV. br. o godz. 13.30 sprzedane zostaną na stacji **Łęgnowo**
2 wagony mialu węglowego a 30 ton
za gotówkę najwięcej dającym.
Ekspedycja Towarowa Łęgnowo. (10965)

W sprawie kupca Antoniego Karwasza właściciela firmy Antoni Karwasz w Świeciu, o odroczenie wypłat odbędzie się **dnia 9 maja 1930 r. o godzinie 10-tej** przed Sądem Powiatowym w Świeciu pokój nr. 7, w myśl art. 1 rozp. Prez. Rzplitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. ust. poz. 244), na skutek podania z dnia 10 kwietnia 1930 termin do rozpoznania sprawy o czym zawiadamia się wierzycieli, którzy mogą przybyć na rozprawę, celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. (10904) Świecie dnia 11 kwietnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.**

Przetarg przymusowy.
Dnia 28 kwietnia 1930 r. o godz. 14-tej w południe będą sprzedawał w Miasteczku, w drodze publicznego przetargu za gotówkę najwięcej dającemu następujące przedmioty: (10809)
kanapę pluszową, biurko, stół, 4 krzesła, lustro, z podstawą, kanapę pluszową, stół, 6 krzesła, 3 stojaki do kwiatów.
Rajewski, kom. sądowy w Wyrzysku.

Przetarg przymusowy.
W wtorek, dnia 29 kwietnia 1930 r. o godz. 9,30 przed poł. sprzedawał będą w **Sołcu Kujawskim**, przy ul. Toruńskiej 21, (10916)
fuzię myśliwską
najwięcej dającemu za gotówkę.
Sawicki, egzekutor.

DOBROBYT!!

LOSY
1 kl. 21. Loterii Państw.
są już u nas do nabycia.

Nieuywała okazja do wzbogacenia się.

Główna wygrana zł. 750.000
Ogólna suma wygranych **zł. 32.000.000**

Szansę kolosalną, bo połowa wygranych i dwie premie.
Ryzyko minimalne, cena niezmiennona:
1/4 zł. 10 — 1/2 zł. 20 — 3/4 zł. 30 — 1/1 zł. 40

Uszczęśliwiliśmy już tysiące, tysiące rodzin.
Zł. 400.000 premia 19-iej Loterii Państwowej padła u nas.
Zł. 350.000 główna wygrana 20 Loterii Państw. również padła u nas.

Z kupnem u nas losu radzimy nie zwlekać, gdyż w kolekturze naszej pozostała już **niewielka ilość losów.**

Jedyna największa, najstarsza i prawdziwie największa kolektura w Polsce

E. Lichtenstein i Ska
Warszawa 8, Marszałkowska 146.
Konto PKO. 9374. Firma egz. od 1583 r.

Łaskawe listowne zamówienia załatwiamy odwrotną pocztą, wysyłając losy i czek na PKO. dla opłacenia przypadającej należności.
10423

PIANINA
pierwszorzędna jakość materiału i precyzyjne wykonanie oto zasady **fabryki pianin O. Majewski**, Bydgoszcz, Pomorska 65, Tel 2060. Niskie ceny Dogodna spłata. Długoletnia gwarancja. (9045)

TAPETY
najnowsze wzory, wielki wybór poleca
Bydgoski Dom Tapet
Jezuicka 6 W. ŻAKOWSKI Telef. 1494
Przystanek tramwajowy Stary Rynek.

Resory samochodowe
kompletne, jak i pojedyncze warstwy własnej fabrykacji, dostarcza pod gwarancją najlepszego wykonania
„AUTOARMA“
BYDGOSZCZ, Śniadeckich 45. — Telefon 1824.

SOLEC
wyleczy najlepiej, najskuteczniej
choroby reumatyczne, artretyczne, przymiot i jego następstwa, choroby skórne, żolży, krzywicę, choroby nerwowe, zapalenie stawów i kości, zatrucia metalami.

Najsilniejsze w Europie wody siarczano-słone i pierwszorzędne kąpiele mulowe.
Sezon od 1 maja do 30 września.
Poczta i telegraf **Solec-Zdrój.**
Informacje i prospekty w każdej chwili na żądanie odwrotnie. 16674

Nowość podnieca nietylko umysły

lec i podniebienia. Znakomite **śledzie norweskcie** (Kippered Herrings) są pożądanem urozmaiceniem codziennych potraw. Podane do śniadania, obiadu lub kolacji podniecają apetyt, zaspakajają wybredne wymagania a nie nadwyrężają domowego budżetu. Wystarczy raz skosztować, by zasmakować w tym przysmaku potęny niedoścignionym w jakości i sposobie przyprawienia. Nadzwyczajnie pożywe wskutek wielkiej zawartości jodu. (10672)

NORWEGJA

Jedno z najpoważniejszych przedstawicielstw amerykańskich fabryk samochodów osobowych i ciężarowych
do oddania na okręg bydgoski
Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów sub: „ABC“ do firmy Rudolf Mosse, Berlin SW. 100. (10681)

Nauki
księgowości, korespondencji i stenografii u dziela (6298)
G. Vorreau
rewizor ksiąg
Bydgoszcz
ul. Marszałka Focha 14.

Przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu
poszukuje na dobrą, stałą posadę (10295)

kilku młodych kupców
(sil biurowych). Warunki: wiek 24—28, wykształcenie w zakresie najmniejszej 6-ciu klas gimnazjalnych, kilkoletnia praktyka biurowa w przedsiębiorstwach handlowych, pewność i dobry styl w korespondencji w języku polskim i niemieckim. Wyczerpujące oferty w obydwóch językach z podaniem wysokości żadanego wynagrodzenia należy skierować do Biura Ogłoszeń „Par“ - Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 17,22

Sekretarz
rutynowany, trzeźwy **poszukiwany** do kancelarii adwokackiej w większym mieście na Pomorzu. Oferty z życiorysem, odpisami świadectw, referencjami i podaniem warunków skierować do Biura Ogłoszeń „Par“ Toruń Szeroka 46, pod nr. „835“. (10976)

Powiatowa Kasa Chorych w Starogardzie
poszukuje zaraz lub od 1. 5. br. dla swego ośrodka zdrowia w Lubichowie pow. Starogard jedną

higjenistkę
wzgl. sanitariuszkę
Wynagrodzenie wydlug umowy.
Podania z odpisem świadectw i życiorysem wnosić jedynie do **Fowiatowej Kasy Chorych w Starogardzie.**
Powiatowa Kasa Chorych. (10614)

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł.

Kromczyński, Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży maszyn do zycia potrzebni. (10604)

Letnisko pod Grudziądzem
sprzedam bardzo tanio 3 pokojowy dom z werandą i ogródkiem, położony w Rudniku nad jeziorem, nadający się na letnisko. Zgł. skrytka pocztowa 44, Grudziądz. (10604)

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetrowy na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł. na dalszych stronach 85 gr. za milim. i lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20%, zniżki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.

Wydawca, nakładem i czcionkami: Drukarnia Bydgoska Sp. Akc. w Bydgoszczy. — Za redakcją odpowiedzialny: Stanisław Nowakowski w Bydgoszczy.